

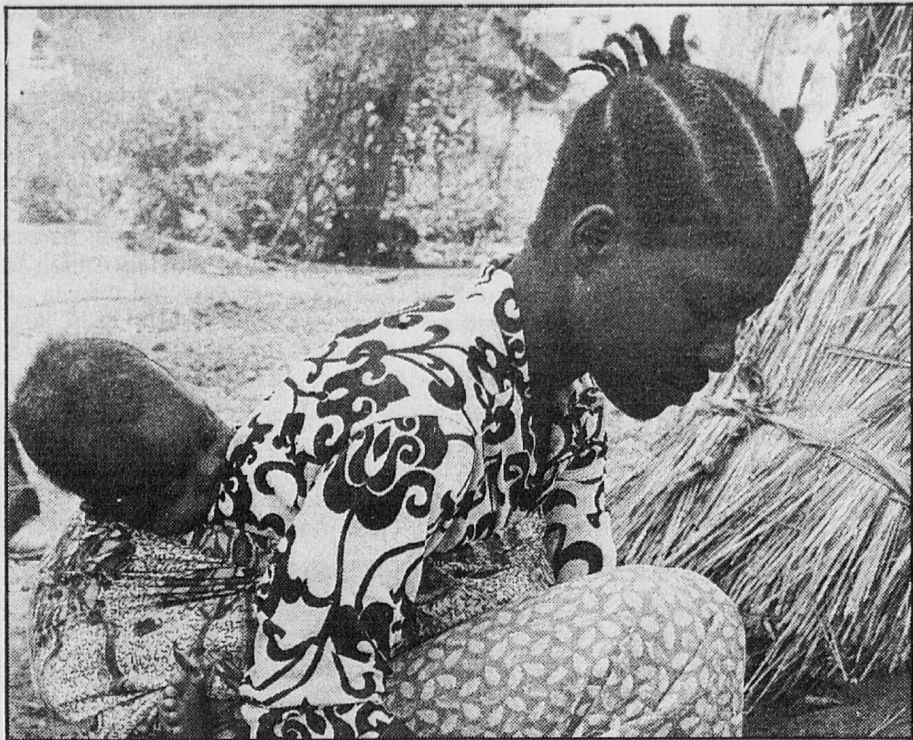
RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, lokakuun 19 - Wed. Oct. 19, 1988

FINNISH AMERICAN WEEKLY

84 vuosikerta LXXXIV No. 41 45 cents



Kaikesta huolimatta naiset elävät kehitysmaissa keskimäärin kaksi vuotta ja teollisuusmaissa seitsemän vuotta kauemmin kuin miehet.

Naisten enemmistö maailmassa

Köyhiä, ilman valtaa ja raskaana

WASHINGTON, - Yli 60 prosenttia maailman naisista on "köyhiä, ilman valtaa ja raskaana". Heillä ei ole toiveita ehtiä keski-ikään, oppia lukemaan tai saada palkallista työtä. Suuri osa heistä elää kehitysmaissa. Washingtonilaisen tutkimuslaitoksen tuoreessa raportissa tarkastellaan naisen asemaa 99 maassa. Vertailussa on mukana 92 prosenttia maailman naisista.

Naisten asemaa tarkastellaan viiden tekijän valossa: koulutus, työllisyys, terveys, avioliitto ja lasten synnyttäminen sekä yhteiskunnallinen tasa-arvo. Asemaa arvioidaan kuudella eri arvosanalla. Tutkimuksen on tehnyt julkisten tilastojen perusteella riippu-

maton järjestö nimeltä Population crisis committee eli Väestökriisikomitea.

Toiseksi parhaan arvosanan naisten kohtelusta saavat Ruotsi, Suomi, Yhdysvallat, Saksan demokraattinen tasavalta, Norja, Kanada ja Tansania. Mikään maa ei saanut

parasta arvosanaa, koska kaikilla naisen asema on huonompi kuin miehen.

Huonoimman arvosanan sai 18 maata. Niiden joukossa ovat mm. Bangladesh, Nepal, Egypti ja Tansania.

Huonoimmin vertailussa selvisi Bangladesh. Ruotsalaisen tai suomalaisen ja bangladeshilaisen naisen elämää voi tuskin edes verrata.

Joka viides bangladeshilainen tyttö kuolee ennen kuin hän ehtii viiden vuoden ikään. Ruotsissa yksi 167:stä tytöstä kuolee alle 5-vuotiaana.

Puolet lyhyempi elämä

Yksi kuudesta 15-vuotiaasta bangladeshilaisesta teinitytöstä ei selviä hengissä hedelmällisestä iästä. Naiset kuolevat ennen 45 vuoden ikää, yksi kolmasosa heistä menehtyy raskauksiin tai synnytyksiin. Ruotsissa yksi 53:sta naisesta kuolee ennen 45

jatkuu sivulla 4

Kakkosmatsi:

Bushin "arvot" Dukakisin "valintoja" vastaan

LOS ANGELES, CA - Presidenttiehdokkaat, varapresidentti George Bush ja kuvernööri Michael S. Dukakis, mittelivät viime viikon torstaina toistamiseen, tällä kertaa kohteliaimmin ja toisinaan jopa osoittaen kunnioitusta toisiaan kohtaan.

Ehdokkaat koettivat välttää tämänvuotiselle presidenttikilvalle leimansa antavaa purevaa retoriikkaa koettaen sen sijaan tuoda esille presidenttimäisiä ominaisuuksiaan.

Bush keskitti puheenvuoronsa arvoihin, jotka hän sanoo jakavansa amerikkalaisten kanssa. Dukakis puolestaan puhui vaikeista valinnoista, joita presidentiltä vaaditaan virassaan.

Debatti kärjistyi toisinaan, mutta aika ajoittain oli ilmeistä, että kandidaatit halusivat sekä ylistää että kritisoida toinen toistaan. Bush ylisti Dukakisia tämän perhearvostuksen johdosta ja yhdessä vaiheessa kandidaatit jopa lupailivat luopua toistensa sätimisestä.

Ensimmäisessä vuoropuhelussa kandidaatit olivat huomattavasti kriittisempiä toisiaan kohtaan. Tällä kerralla he suhtautuivat pidättyneen kohteliaasti toisiinsa.

Vuoropuhelu ei tuonut esille juuri mitään uutta, kummankin kandidaatin vastaukset ja mielipiteet olivat samoja, en-tuudesta tuttuja lausahduksia.

Vuoropuhelua edelsi inten-

siivinen valmistelu kum-makin kandidaatin tallissa. Dukakisia oli neuvottu lähestymään katsojia, vetoamaan vähän sydämiinkin eikä vain järkipuoleen.

Bushia kehoitettiin välttämään kömmähdyksiä, joita hän tietää tehneensä tuon tuostakin.

Useimpien analyttikkojen mukaan Bush täytti kehotuksen, Dukakis sen sijaan ei.

Liettuan kansaliike järjestäytyy

Uusi Liettuan uudistamiseen pyrkivä ruohonjuurita-sion liike aikoo pitää perustamiskokouksensa tässä kuussa, liikkeen edustaja ilmoitti äskettäin.

Viikkoa aikaisemmin Viron kansanrintama piti oman perustamiskokouksensa ja viime viikonloppuna kokoontui vastaava järjestö Latviassa.

Kaikkina kolmessa Neuvostoliiton itseensä vuonna 1940 liittämissä Baltian maassa on viime aikoina noussut esiin laajempaa itsehallintoa vaativa kansalaismielipide.

Kaikki kolme liikettä pyrkivät heikentämään Moskovan otetta talouksistaan voidakseen panostaa enemmän ympäristösuojeluun, jonka ne sanovat jääneen laininlöydyksi Moskovan saneleman teollistamisen aikana.

Kirjallisuuden Nobel Egyptiin



Naguib Mahfouz

TUKHOLMA, Ruotsi - Egyptin Naguib Mahfouz, arabikirjailija, joka on kuvailut elämää Niilin suistossa faaraoitten ajalta nykypäiviin, saa vastaanottaa kirjallisuuden Nobelin vuodelle 1988.

Mahfouz on ensimmäinen Nobelin saanut arabi palkinnon 87-vuotishistorian aikana. Häntä on verrattu Charles Dickensin eloisan köyhäläis-kuvauksensa johdosta.

Yksi hänen kirjoistaan on julistettu pannaan Egyptissä, toinen iski presidentti Gamal Abdel Nasserin harjoittamaa politiikkaa vastaan.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8-10

- Naselle Finnish-American Folk Festival
- Tribute to Sirkka Liukkonen
- Review of FinnFest video

Sisäsivuilla:

- Lapualla juhlittiin olympiavoittajia sivu 2
- Connecticutin kulmilla sivu 5
- Floridan kuulumisia sivu 6
- Fitchburgin ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

Yksipuolinen vuoropuhelu

Viimeviikkoinen varapresidentti George Bushin ja kuvernööri Michael S. Dukakisin sanallinen yhteenotto jää viimeiseksi presidentinvaaleja edeltäväksi mittelöksi, missä nämä ehdokkaat vaihtavat ajatuksiaan koko kansan nähden. Näin vakuutti George Bush.

Valitettavaa. Valitettavaa siksi, että nämä presidenttiehdokkaiden väliset vuoropuhelut eivät ole antaneet meille katsojille mitään uutta. Kummassakin vuoropuhelussa on toistettu samoja asioita ja ajatuksia, joita olemme saaneet kuulla jo kuukausikaupalla.

Bush puhui "arvoista", Dukakis "vaikeista vaihtoehtoista".

Paneelin kysymykset olivat erittäin yksipuolisia. Ne koskettelivat vain sotilastoimia ja puolustukseen käytettäviä määrärahoja sekä yleisiä talouselämää koskevia asioita. Suurimman pettymyksen tuotti se, että kolmen naisen ja yhden mustan miehen paneeli ei kertaakaan esittänyt köyhiä, naisia (aborttikysymystä lukuunottamatta) ja vähemmistöryhmiä koskevia kysymyksiä.

Ei voi olla kysymättä, missä syy? Tuskinpa voimme syyttää kysyjä välinpitämättömyydestä. Syy lieenee enemmänkin yhteiskunnassamme ja tavassa, millä se tarkastelee asioita. Naisen tulee olla kova ja hänen tulee puhua vain ns. miesten asioista välttyäkseen virnuilulta. Naisen kysyessä esimerkiksi lasten päivähoitosta tai äitiyslomasta, heti ollaan valmiita sanomaan, että hän on kiinnostunut vain naisten asioista. Sama pätee vähemmistöryhmien edustajan suhteen.

Miten ikävää, kun naisten, lasten ja vähemmistöryhmien asioita ei osata tarkastella samalla tärkeysasteella sotilaskulutuksen kanssa.

Lapua juhli riemurinnoin

-Eläköön! Eläköön! Eläköön! 2,000 urheilun ystävää raiutti riemurinnoin.

Lapuan urheilutalo täyttyi viimeistä sijaa myöten Tapio Korjuksen ja Harri Koskelan mitalijuhlissa pari viikkoa sitten.

Kulta-Tapsan ja Hopea-Harri mitalijuhlien voi sanoa onnistuneen täydellisesti.

Kaikille kystä kyllin

Varsinainen mitalijuhla alkoi seitsemältä, mutta tervehdysten vastaanotto jo viideltä.

Tapio ja Tiina tulivat urheilutalolle hyvissä ajoin ennen viittä, Harri ja Kristiina heti viiden pintaan, innokkaimmat ihailijat jo neljän maissa.

Yli 20 Virkiän virkeää naista oli Lapuan pankkien kustan-

nuksella pistänyt pöydät koreaksi. Tarjolle oli varattu 23 sadan palan kermakakkua ja kaksi kiloa eli 2,000 piparia. Laktoosittomia ja sokerittomia pikkuleipiä oli kilo, kakkuja yksi sadan palana. Kahvia saattoi 20 kilosta tiputtaa 400 litraa, kuuden sokerikilon, 3,5 kerma- ja 20 maitolitran arveltiin riittävän makeuttajaksi. 16 kahden ja puolen litran mehupönikkää odotti janoisia.

Vaan arvatkaapa, ehtivätkö Tapsa ja Harri juuri nauttia pöytien antimista! Ihailijat piirittivät heidät ja heidän rakastettunsa, eivätkä suuret idolit hennonneet kieltäytyä satojen nimikirjoitusten raastamisesta.

Martti Vainiolta kuusikuppiset pikarit

Onnittelijatkin alkoivat tulla kohti sankareita jo ennen

kuin he ehtivät saliin ja kansan eteen.

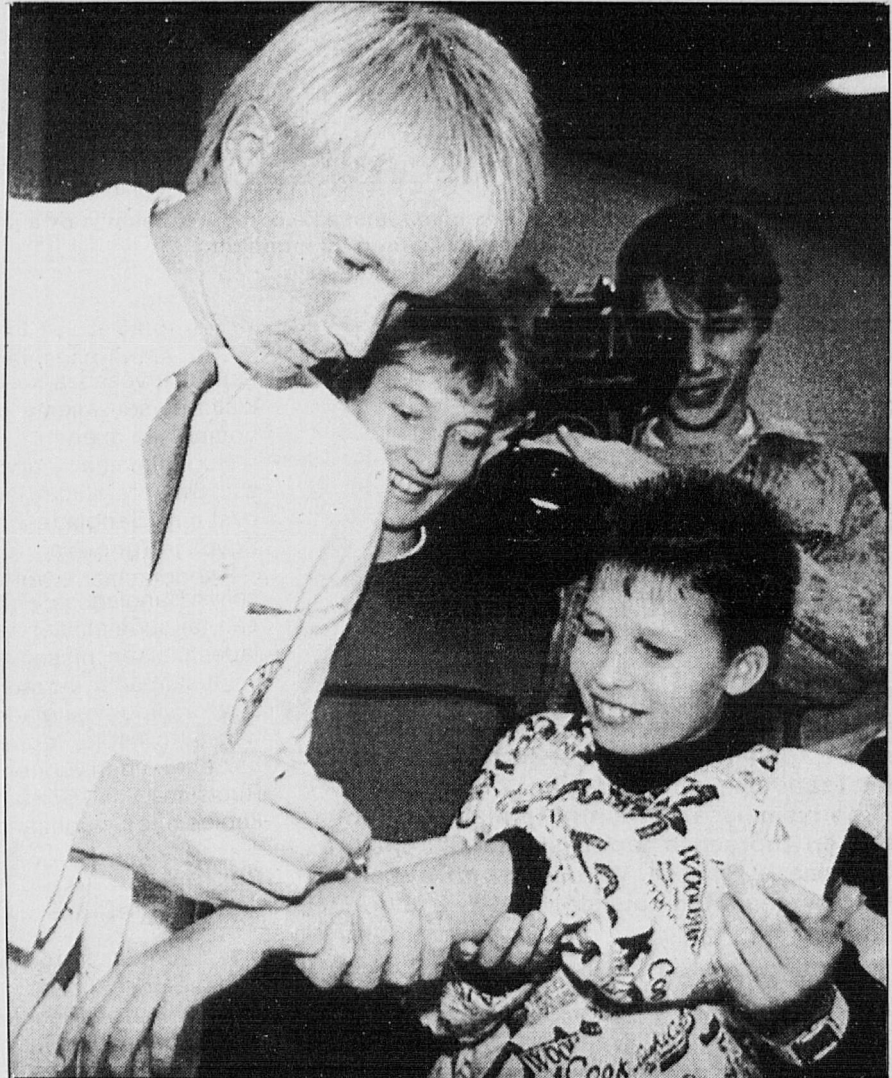
Kuortaneen urheiluopiston edustajat ehättivät kättelemään ensimmäisinä. He ojensivat piirin lahjakortit, eivät suinkaan Tapiolle ja Harrille, vaan Tiinalle ja Kristiinalle. Pojat hymyilivät hyväksyvästi toisilleen.

Sen jälkeen seurasi satamäärin onnentoivotuksia - ja varmasti myös kiitoksia jännityksen hetkistä ja kunniaa, jota meistä itse kukin saa olla jakamassa.

Kohteliaana naisena kansanedustaja Anneli Jäätteenmäki pyysi naisilta luvan ennen kuin rutisti hellästi heidän sankarimiehensä.

Todellinen kohahdussyntyi, kun Martti ja Pirjo Vainio nousivat onnittelemaan. He ojensivat Tapiolle kuusikuppisia pikareita.

jatkaa seuraavalla sivulla



Nimikirjoitusmetsästäjä saa Tapio Korjuksen nimikirjoituksen käsivarteensa.

RAIVA AJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)
Second class postage paid at Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR Marita Cauthen
BUSINESS MANAGER Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508) 343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Nimipäivät



Lokakuun 14 p., Elsa Else, Elsi

Lokakuun 15 p., Helvi, Heta
Lokakuun 16 p., Sirkka, Sirkku

Lokakuun 17 p., Saini
Lokakuun 18 p., Satu, Sade
Lokakuun 19 p., Uljas
Lokakuun 20 p., Kauno

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1988: Yhteensä: \$4,181.48

Veljensä Ilmari Hillin muistolle
(kuoli lokak. 4, 1988 Floridassa)
Weikko ja Ellen Hill, Fitchburg, MA \$25.00

Aino Keskinen Salon muistolle
Taisto Luukkala, Pittsburgh, PA \$10.00

Kiitos lahjoittajille!

Enemmän kuin kyläpelimanni

Ilomantsissa heläjä kannel niin kuin runonlaulajien ja soiton pitäjän perinteisiin kuu-luu.

Katja Laatikainen on mestari nuorimmasta päästä. Hänellä on nuotinnettuna jo kymmenen omaa sävellystä kanteleelle.

Feresiin pukeutunut Katja Laatikainen näppäilee kanneltaan soittimeensa ja mu-

LAPUA...

jatkoa edelliseltä sivulta

Vainio naureskeli kokemuksesta tietävänsä, millainen vieraspaljous odottaa Tapsaa. Hän sanoi Tapsan selviytyvän vähemmällä, kun täyttää vieraalle kerralla kuusi lasillista.

"Soi sana kultainen"

Onnittelujen jälkeen jäi vartin paussi, jona aikana illan tähtien piti ehtimän kahville.

Vaan ne nimmarit...

Ja onnittelut sielläkin, oikealla kädellä onnitteltiin, vasemmalla ojennettiin ruskea kirjekuori.

Tasan seitsemältä, Porilaisen marssin tahdissa Tapio ja Harri sekä pronssimitalimies Tapio Sipilä valkoisissa olympiaedustuspuvuissaan, Tiina punaisessa neulueasussaan, Kristiina meeleeratussa juhlassa jakkupuvussaan, laskeutui ovelta läpi liikuttuneena seisovan yleisön, asettuivat kunniapaikoille täpötäyden 2,000-paikkaisen salin eteen.

Ohjelma alkoi Lapuan musiikkiopiston puhallinorkesterin kyyneleet silmiin nostattavalla "Kotimaani ompi Suomi".

Tervehdyspuheessaan Virkiän puheenjohtaja Vilho Tuomaala pyysi anteeksi edellispäivän tulohässäkkaa Lapuan asemalla. Tapio ja Harri eivät halunneet karata, tilanne vain riistäytyi käsistä.

SUL:n puheenjohtaja Tapani Ilkka totesi juhlapuheessaan jo aiemman toteamuksensa, että Suomi menestyi Soulistä "kohtuullisen tyydyttävästi".

- Soulin kisoihin osallistuneista 160 kansakunnasta jäi 110 ilman mitalia, Suomi oli 25 sijalla mitalitilastossa.

Hän painotti myös, että Suomi ei ole jäämässä kansainvälisestä huippu-urheilusta, mutta että meidän on opittava suhteuttamaan menestyksemme tosiasioihin.

Mitalisteille hän sanoi:

- Saavuttamanne olympiamitalit ovat oman tahtonne tuloksia... Teillä on veloitettava jatko, te olette esimerkejä kaikessa.

Puheenvuoroja, tervehdyksiä, musiikkia.

Sähkeitä mm. pääministeri Harri Holkerilta, urheilusta vastaavalta ministeri Anna-Liisa Piiparilta, SVUL:n puheenjohtaja Jukka Uunilalta.

Kun Maamme-laulu alkoi, isänmaalliset pohojalaaset rykäisivät kyyneleet kurkuistaan ja kovia pauhu täytti Lapuanjoen rannan.

(IL)

siikkiin uppoutuneena. Hän on jossakin kaukana luomassa kuulijoilleen jotakin sellaista, jota hän itse pitää arvokkaana. Kolmetoistavuotiaan tytön olemuksessa on kokeettavasti avointa lapsekkuutta ja hiljaista vakavuutta, hui-kaiseva yhdistelmä hyvin nuorta ja samalla iätöntä.

Mennyt kesä merkitsi Katjalle uudenlaisen julkisuuden hyväksymistä, vaikka esiintymiseen hän on tottunut siitä pitäen kun hän viisi vuotta sitten alkoi soittaa kannelta. Maakuntalehdet ja radio ovat haastatelleet häntä ja Japanin televisioon nauhoitettiin pätäkä nuoren ilomantsilaistytön soittoa.

Ilomantsin hieno kanteleleiri, hyvä sijoitus ensimmäistä kertaa valtakunnallisissa kantelekilpailuissa Haapavedellä ja oma ohjelma-aika Kaustisilla merkitsevät kuitenkin enemmän, Omaan persoonaansa kohdistuneen julkisen mielenkiinnon Katja siirtää taiteilijan varmuudella musiikin hyväksi.

Kahdeksanvuotiaana joululahjaksi toivottu ja saatu viisikielinen kannel ei ollut hetken oikku. Se viitoitti johdonmukaista tietä. Vuoden kuluttua Katja soitti jo suurta konserttikannelta. Uusimpana instrumenttina on jouhikko.

Miksi ei kantele kävisi nuoren tytön käteen siinä missä kitara?

"Vaikka kanteleella soitaankin enimmäkseen kansanmusiikkia, se sopii yhtä hyvin moderneihin uusiin sävellyksiin, jopa pop-musiikkiin", Katja sanoo huiataisten samalla syrjään arvelun, että olisi erilainen nuori.

"Kanteleensoittajiahan on kaiken ikäisiä. Ilomantsissa parhaat kaverinikin soittavat. Ei se mitään kummaa täällä ole".

Entä miksi jouhikko?

"Siinä on niin ovela ääni. Se ei ole sooloistin, mutta yhtyeessä se antaa sävöksen."

Katjan ensimmäinen luku vuosi Joensuun konservatoriossa on takana. Kantelelinalle pyrki kolmekymmentä soittajaa, kaksi otettiin, Katjan opettaja on Virpi Pitkänen.

Leirit kohokohtia

Kanteleleirit ovat opiskelun kohokohtia. Tämän vuoden oman kylän leiri osui sopivasti valtakunnallisten kilpailujen alle. Ehkä soittaminen muiden kanssa ja taitojen vertailu kannusti tyttöä niin, että kilpailun taidekantelesarjassa heltisi oman ikäluokan kolmas sija.

"Yhdessä soittamisessa on puolensa. Mutta kaikkein mieluiten soitan yksin. Silloin saa tulkita kappaleen omalla tavallaan."

Esiintyminen ja muiden läsnäolo ei Katjaa häiritse. Siinä hän on tottunut kotitalossa, jota asuvat vanhempien Marjaana ja Aulis Laatikaisen ja pikkusisko Heidin lisäksi myös isovanhemmat. Soittaessaan tyttö osaa sulkea maailman ulkopuolelleen. Siinä maailma hallitsee. Sieltä saattaa myös ilmaantua sävelmiä.

Suoraan sydämeen

"Ei ole helppoa talvipimeässä lähteä kerran viikossa Joensuuhun, edestakaisin 140 kilometriä. Linja-autoyhteydet eivät toimi tuntien mukaan, jomman kumman vanhemmista on lähdeävä ajamaan", Marjaana-äiti kertoo.

"Soittotunti on kaksituntinen, tunti teoriaa, tunti soittoa. Kun sinne päästään, Katjalla on takanaan jo täysi koulu-päivä. Paluumatkalla tyttö yleensä nukahtaa."

Viime talvena sattui kaksi kertaa, ettei Katja jaksanut lähteä soittotunneille. Mutta nyt on tehty aikaisempaa lujemmat päätökset.

"Olenhan minä koulussa pärjännyt hyvin, parhaat aiheet ovat käsityö, musiikki ja englanti", seitsemännellä aloittava Katja huomauttaa ja kertoo, että soittoonkin tulee uusi ulottuvuus.

"Jos vain pääsen, aloitan myös harpunsoiton."

Tulevaisuuden tavoite on Sibelius-Akatemia.

Sitä ennen tarvitaan monta soittotuntia. Katjaa kiinnostaa erityisesti kappaleiden kuunteleminen nauhalta sä-

veltäjän itsensä esittämänä, oman soiton ja säveltäjän soiton analysointi. Katjalla on ohjelmistossaan koko joukko kappaleita, mukana luonnollisesti kaikkien kanteleensoittajien klassikko *Konevitsan kirkonkellot*. Haasteellista olisi soittaa pop-musiikkia kanteleella, tai suorastaan säveltää.

Kotona Katja harjoittelee päivittäin tunnin. Nopeatempoiset etydit ovat erityisen hyviä sormiharjoituskappaleita.

Eikö satu sormiin?

"Kyllä aluksi. Mutta sitten sormiin kasvaa niin paksu nahka, ettei se enää tunnu."

Laatikaisen suku on asunut Ilomantsissa jo monta polvea. Suvussa on myös ollut taitavia kyläpelimanneja. Taustaansa viitaten Katja naurahtaa, ellei hänestä ole maailmalle, ainakin kotikylän Runonlaulajan pirtissä on kesäisin töitä.

Perhe tukee ja kannustaa

Kaustisilla soitettut omat sävellykset *Ilta hämärtyy*, *Katjukan valssi* ja *Vapauteen* viitoittavat tytön tietä kuitenkin selvästi pitemmälle.

"Kunhan nyt saa ensin kasvaa rauhassa", äiti huolehtii.

Koko perhe on Katjan taustavoimana. Isä opetteli kante-

NAISTEN...

jatkoa atusivulta

vuoden ikää.

Naisten keskimääräinen elinikä on teollisuusmaissa 80 vuotta, köyhimmissä kehitysmaissa se on 45 vuotta.

Teollisuusmaissa naiset elävät keskimäärin 7 vuotta pitempään kuin miehet, kehitysmaissa ero on vain kaksi vuotta. Kehitysmaissa myös miehillä on lyhyempi elinikä kuin teollisuusmaiden miehillä.

Naisten semaa pitäisi raportin mukaan lähteä parantamaan mm. terveyspalveluista. Kehitysmaiden naiset tarvitsevat ehkäisyneuvontaa ja ehkäisyvälineitä. Yli puolella kehitysmaiden naisista ei ole minkäänlaisia mahdollisuuksia päättää lasten saannista.

Mitä myöhemmällä iällä nainen menee naimisiin ja saa lapsia, sen parempaa koulutusta ja parempia työmahdollisuuksia hän saa.

Suomi ja Ruotsi poikkeuksia

Keskimäärin 80 prosenttia latinalaisen Amerikan naisista saa jonkinlaista peruskoulutusta, mutta luvut ovat paljon alhaisempia islaminuskoisissa maissa; vain 17 prosenttia pakistanilaisista tytöistä pääsee koulun.

Yhdessä viidesosassa tutkituista maista oli paljon enemmän lukutaitoisia miehiä kuin naisia. Vain Botswana, Lesothossa ja Jamaikalla oli enemmän lukutaitoisia naisia kuin miehiä.

Sekä kehitysmaissa että teollisuusmaissa naiset te-



leen rakentamisenkin. Äiti huoltaa esiintymisferesit. Musiikkiharrastus on kaikille yhteinen, pikkusisko Heidi opiskelee kanteleensoittoa Katjan johdolla.

Ammattimuusikon tai musiikinopettajan tulevaisuutta Katja ei vielä täsmällisesti osaa ajatella. Toteaa kummin, että hyvä kun naiset ovat nyt entistä useammin valinneet kanteleen soittimekseen.

"Ennenhän se oli pääosin miesten soitin. Nyt meitä on. Ihanteeni on Ritva Koistinen, jouhikkopuolella Sibelius-Akatemiassa ilomantsilainen Liisa Matveinen. Sellaisten esimerkkien mukaan on hyvä opiskella."

Tutta Runeberg (HS)



Katjalla on jo kymmenen omaa sävellystä.



Lukijain kynästä

Kirje Haminasta
Hamina, 4.10.1988

Hei Raivaajan toimitus ja lukijat!

Illan kuluksi kirjoittelen sinne päin. Lehdissä on paljon lukenut Amerikan ja Suomen Ystävyyssuudesta ja suomalaisista siirtolaisista.

Seura-lehti kertoi eräästä amerikkalaisesta papista. He löysivät sukunsa syntysijan ja sukulaisia 300 vuoden takaa.

Minulla on myös sukulaisia siellä. Anna Lydia Hänninen, joka on syntynyt 12.5. 1886 Hankasalmella ja mennyt vuosisadan alussa Amerikkaan. Siellä hän on tavannut Taneli Hämäläisen, jonka kanssa hän meni avioliittoon. Anna Lydia sukulaisemme kuoli 6. 12. '49 siellä Amerikassa.

Meillä ei ole tietoa mihin hän on haudattu ja oliko heillä lapsia. Olisi mukava tietää asiasta. Uskon, että lapset voisivat olla meikäläisen ikäisiä.

Sitten siellä pitäisi olla myös Kiiskilahden Mandi, joka meinas karata Amerikkaan appeni kanssa. Mandi pääsi sinne, mutta appeni jäi tänne.

Olemme katsoneet olympialaisia ututterasti. Tulihaan Suomelle myös mitalleja. Lapuan kunta Pohjanmaalta on ominut Tapio Korjuksen, vaikka hän on syntynyt, kasvanut ja käynyt koulut tässä naapurissa Vehkalahdella. Lapualla hän on asunut vasta vuoden.

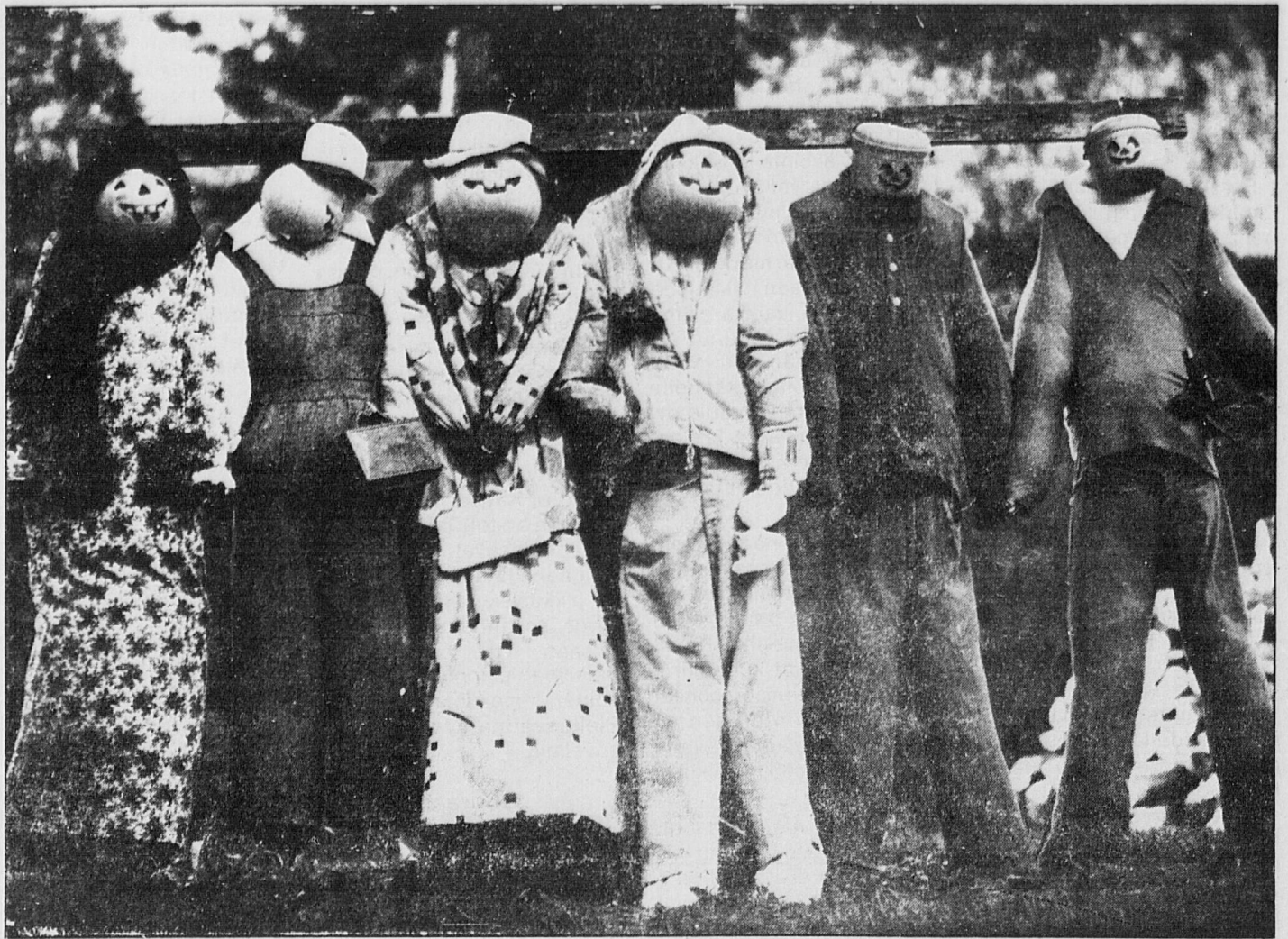
Täällä oli mitä ihanin kesä. Kuumaa oli - ja kauan. Mansikatkin kypsyivät kaksiviikkoa aikaisemmin ja samoin muut kasvit. Tämä kesä oli kuumempia koko tällä vuosisadalla.

Nyt on tuulta ja sadetta, mutta lämmintä on kyllä ollut. Paikalliset kalastajat ovat saaneet paljon lohia ja taimenia.

Kaikkille lukijoille hyvää kesää ja komeita kalasaaliita.

Asta Pekkola
Hamina, Suomi

Kurpitsasakkia



Variksenpelätinperhe erään vermontilaisen maatalon pihamaalla.

Ydinvoima houkuttelee taas

Syrjityn energiamuodon etuja harkitaan maapalloa uhkaavan kasvihuoneilmiön vuoksi

Kaikkialla maailmassa kasvava huoli maapallon ilmaston lämpenemisestä eli kasvihuoneilmiöstä saattaa avata uusia mahdollisuuksia pahasti syrjään jääneelle energia-muodolle, joka ei tuota hiilidioksidia eikä muita kasvihuoneilmiöön syypäiksi leimattuja päästöjä. Se energiamuoto on ydinvoima.

Monet ydinvoiman pitkäaikaiset arvostelijat pelkäävät nyt, että maapallon keskilämpötilan luonnon kohoaminen synnyttää suuren innoituksen hankkia teknologiaa, johon liittyy omat, mahdollisesti katastrofaaliset vaaratelijansa. Mutta hekin ovat nyt sitä mieltä, että ydinvoima on ehkä sittenkin tutkittava vielä uudelleen.

"Minusta meidän on tehtävä juuri niin", sanoo World Research Institute -tutkimuslaitoksen ilmastoasiantuntija William Moomaw senaatin julkisessa kuulemistilaisuudessa kesällä.

"Parhaimmillaankin yhdenenergia saattaa olla vain pieni osaratkaisu tähän ongelmaan, mutta sitäkin on käytettävä muiden ratkaisujen kuten energian säästön ja uusiutuvien energialähteiden käytön rinnalla", hän totesi.

Voimaloita ei tilata

Varovainenkin sivustatuki on erittäin tervetullutta suurissa vaikeuksissa kamppailevalle ydinvoimalateollisuudelle. Kahden ison onnettomuuden, vuosia kestäneen kielteisen julkisuuden ja yhä hupenevan julkisen tuen jäljiltä muut paitsi ydinvoiman kiihkeimmät puolestapuhujat myöntävät tämän energiamuodon olevan henkitorissaan ellei sitten lopullisesti kuollut.

Maassamme ei ole tilattu yhtään uutta ydinvoimalaa kymmenen vuoden. Yhtään vuoden 1974 jälkeen tilattua laitosta ei ole rakennettu ja hyvin harvat aikaisemmin rakennetuista ovat osoittautu-

neet kannattaviksi.

1,150 megawatin Seabrookin voimala New Hampshiresa valmistui viisi vuotta aiottua myöhemmin 1986. Se maksoi 4,5 miljoonaa dollaria eli nelinkertaisesti budjetin määrän. Se merkitsee 3,900 dollarin kustannusta sähköntuotantokapasiteetin kilowattia kohti eli yli kolme kertaa niin paljon kuin vastaavassa hiilikaivoksessa. Lisäksi Seabrookia ei ole vielä otettu käyttöön.

Kokoa pienennettävä

Alalla on kuitenkin varauduttava suuriin muutoksiin mikäli uudelleen herännyttä mielenkiintoa aiotaan hyödyntää ydinenergian elvyttämisessä.

Useimpien asiantuntijoiden mukaan voimalakokoa on pienennettävä nykyisin yleisistä 800-1,270 megawatin jättiläisistä. Lisäksi on pyrittävä vain muutamiin standardoituihin, nopeasti rakennettaviin ja halpisiin voimalatyyppeihin aiemmin yksittäisratkaisuihin

toteutettujen kalliiden laitojen asemesta.

Ydinenergiatoiminta vaatii, että nykyinen, labyrinttimaisen monimutkainen lupajärjestelmä on perattava yksinkertaisemmaksi. Ja alan on löydettävä kestävä ratkaisu myös todella hankalaan ongelmaansa eli mitä tehdä maan 105 kaupallisen ydinreaktorin tuottamalle radioaktiiviselle jätteelle.

Mahdollisuudet helpottaa kasvihuoneilmiön muodostamaa ongelmaa lisääntyvän ydinvoiman avulla ovat kuitenkin hyvin rajoitetut. Ydinvoimat tuottavat noin 18 prosenttia Yhdysvaltain sähköstä, mutta sähkön osuus kokonaisenergiakapasiteetin kaksinkertaistaminenkaan ei merkittävästi vähentäisi hiilidioksidipäästöjä.

Ydinvoima ei myöskään ole fossiilisten polttoaineiden ainoa vaihtoehto. Eräiden arvioiden mukaan hiilidioksidipäästöjä pystyttäisiin vähentämään vuoteen 2005 mennessä 10 prosenttia vain pienentämällä autojen polttoainjatkua sivulla 6

SOAPSTONE

Lähetäkää minulle korvauksetta
TuliKivi-lehti 1988.

NIMI _____
OSOITE _____
PUHELIN _____

TULIKIVI

The New Alberene Stone Company Inc.
P.O. Box 300, Schuylers, Virginia 22669 USA
tel. 804-831-2228, 804-831-2577



NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930
Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wildfire Campstoves, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleen myymiä halutaan

MOODY'S DINER and CABINS

Erikoisia päivällisiä
Curb-palvelus

KOTITEKOISET LEIVOKSET
WALDOBORO, MAINE

Marmorisia ja graniittisia
hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673



Finland Fantasyssa oli hauskaakin! Anne Murto (vas.) ja Pirkko Wasicki (oik.) osallistuivat tilaisuuden järjestämiseen, näyttelijätär Stella Stevens ja laulajatar-säveltäjä Carol Connors (edessä) olivat tyytyväisiä vieraita.

Finland Fantasy innistui

WASHINGTON - Ennakoon kohutut "kovat nimet" kuten Barbara Bush ja Brooke Shields eivät näyttäytyneet äskettäin Washingtonissa järjestetyssä gaalassa Finland Fantasy. Muuten tämä Suomen ja Amerikan 350-vuotisystävyyssuhteiden juhla onnistui erinomaisesti.

Finland Fantasy -tapahtumaan saapui noin 250 ihmistä, etupäässä Washingtonin seurapiirien kermää. Joukosta erottuivat mm. sellaiset kuuluisuudet kuin laulaja ja säveltäjä Carol Connors, näyttelijättäret Stella Stevens ja

Lydia Cornell. Mukana olivat myös hiusmiljonääri Vidal Sassoonin vaimo Beverly sekä senaattori John Warner, joka tunnetaan myös Liz-Taylorin ex-aviomiehenä.

Ja koska kyse oli suomalais-amerikkalaisesta ystävyys-tapahtumasta, paikalla nähtiin myös suomalaisia ja Amerikan suomalaisia.

Tilaisuuden ohjelmaan kuulunut suomalaisen muodin näyttöstä suunnittelemassa ollut Pirkko Wasicki odotti etkäteen jopa 600-700 vierasta.

Mukana järjestelyissä oli myös Yhdysvaltain suurin muotilehti Harper's Bazaar, josta Tarja Niskasén muotinäytöksen anti tulee leviämään miljoonille lukijoille ympäri valtakuntaa. Puhuttiin jopa suomalaismuodin läpimurrosta Amerikan markkinoilla.

Tilaisuuden tuotto luovutetaan Kids Inc. hyväntekeväisyysjärjestölle, joka täyttää niillä kuolemansairaiden lasten toiveita.

Suomalainen korutaiteilija

Björn Weckström hyrissi tyytyväisyyttään tilaisuuden lähestyessä päätöstään.

- Olemme saavuttaneet kaikki ne tavoitteet, jotka tälle tilaisuudelle asetimme, sanoi Weckström.

Vain suomalaista ruokaa jäivät jotkut vieraat hieman kaipaamaan

(IL)

Arabialainen sananlasku

Neljää ei saa takaisin
- ääneen sanottua
- ammuttua nuolta
- mennyttä elämää ja
hukkaan heitettyä
mahdollisuutta

Kiinalainen sananlasku

Surun ja huolen linnut
lentävät pääsi yli,
sille et mahda mitään.
Mutta voit estää niitä
pesimästä hiuksiisi.

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

**SUOMALAINEN
PAIKANVÄLITYSTOIMISTO**

HILDA KOTILA ja

VIRGINIA KOTILA MUHLBERG

Hyviä paikkoja saatavana
Soittakaa (212) 288-6562
tai kirjoittakaa osoitteella:

**FINNISH EMPLOYMENT
AGENCY INC.**

206 East 85th St.
New York, N.Y. 10028

**Suomen
Pääkonsulinvirasto**

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi- ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 212-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

Luova suomalaispari: Ritva ja Aatos Autio

Esittelemme amerikan-suomalaisen yrittäjäpariskunnan Ritva ja Aatos Aution. Ritvan business kortissa lukee "Light-Flight" Design, Ritva Autio.

Aatos Autio saapui tähän maahan viisitoista vuotiaana Irene ja Emil Aution kotiin Canterbury'iin. Siitä on Aatos aina ollut kiitollinen, että lähettivät hänet tälle Amerikan raitille kultaan vuolemaan!

Käydessään Suomessa vuonna 1965 hän tapasi Alahärmässä neidon, Ritva Rintamäen, Ylistarosta ja vei hänet vihille. Vuonna 1966 yhdessä he lähtivät meren taa ja asettuivat asumaan Mystic, Conn.tiin. Perheeseen kuuluu myös poika Paul, joka aloitti tänä syksynä yliopisto-opinnot.

Näin juttelee Ritva Autio: "Meille kuuluu vain hyvää. Kiireinen kesä on takanapäin.

Työn lomassa ja iltapuhteina muutamme uuteen taloon Gro-

toniin lähemmäksi työpaikkamme.

"Minulla on Grotonissa oma putiikki, jossa työllistän 4-5 työntekijää. Suunnittelen lapsille sekä aikuisille hiihtoasu-teita, pusakoita ja kaiken kookoisia kevyitä laukkuja.

Työ on kaikki 'custom made'. Asiakas valitsee väriyhdistelmät ja minä suunnittelen asusteet.

Aatos on työskennellyt Arrowood Corporationissa yli 20 vuotta. Tietysti ensin kisällinä ja vuosien mittaan ylennyt vaativaan työnjohtaja-titteliin.

Aatos on myös paikkakunnalla tunnettu laulajapoika. Hän on esiintynyt amerikkalaisissa kirkkoissa, suomalaisissa ohjelmissa, eri tilaisuuksissa ja Bert Stromholmin tanssiryhtyeessä solistina.

Häntä on tilaisuus kuulla ensi helmikuun 5 päivänä, kun Lantan Turistiklubilla on "Connecticutin Ilta" -niminen ohjelmatilaisuus.



Ritva ja Aatos Autio

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284



Central Village
Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

In continuous service to the community since 1849

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

Floridan kuulumisia



Tropiikin Portilta

Maisteri Edward Haapa on taas täällä kotona Lucillensa kanssa vietettyään kesäy-dämen pohjoisvaltioissa entisillä kotipaikoillaan.

Suomalaiset kansanlaulut kaikuivat taas tiistai-iltapäivinä Finnish-American Lepokodissa. Ja kyllä Haapa on valmis auttamaan musiikkilaisuuksia muissakin kokoontumispaikeissa täällä Floridan lämmössä.

Mr. Haapa on suomalaisen kulttuurin innokas ylläpitäjä. Siitä todistuksena on sekin, että hän on nyt vanhempana ruvennut säveltämään Kalevalaa.

Hänen luova kykynsä värittää Kalevalan runokertomukset ja seikkailut musiikin tenhoavilla väreillä, jollaisen osaa tehdä vain innokas suomalainen, jolla on sävelkoulutuksensa.

Suomi Opiston musiikin professori huomasi Edwardin lahjakkuuden ja otti hänet erikoisoppilaakseen. Näin Haapa sai alun laulun ja soiton tielle Martti Nisosen lähettämänä. Se oli harvinaisen hyvää yhteistoimintaa. Nisosen la oli innostus, joka tarttui oppilaaseenkin.

Tämä ylenpalttinen innostus näkyy ja kuuluu monissa Nisosen oppilaissa vuosikymmentenkin jälkeen, kun varsin nuorena kuollut säveltäjälauluseppä Martti Nisosen lakasi innoittamasta oppilaitaan.

Edward Haapa oli Nisosen kasvattama muusikko siirtyessään Hancockista Detroitin tienoille opettamaan nuoria laulajia ja soittajia sekä johtamaan kuoroja. Se tie vei hänet jatkamaan omaa opiskeluaan Michiganin yliopistoon. Siellä hänestä tuli maisteri.

Tämä kaikki johti siihen, että hän tutustui osakekaupan maailmaan ja hän rupesi ostamaan ja myymään arvopapereita. Rahaa alkoi kerääntyä musiikimiehen kukkaroon. Hän lähti koettamaan onneaan etelän auringon alla. Kaikki onnistui.

Tornionjoen laaksosta tullut

kuparikaivosmiehen poika osti Floridan eteläpäästä komean talon. Siitä on lyhyt matka Finnish-American Lepokotiin, ja siellä Haapa ryhtyi opettamaan siirtolaisille kansanlauluja. Rikkaat tavallisesti haluavat rikkautta, mutta Haapa on tehnyt senkin opetustyön ilman palkkaa... kymmenkunta vuotta!

Minnesotassa Mr. ja Mrs. Haapa saivat laulaa ja soittaa Kalevalaa vanhassa Kaleva Haalissa, joka rakennettiin uudelleen. Niihin juhliin tuli sankasti kansaa.

Palattuaan Hancockiin heinäkuun lopussa Haapat saivat osallistua Suomi Synodin muistojuhlaan. Se vaikutti väkevästi Mr. Haapaan. Suomi Opiston professori Martti Nisosen palasi elävästi muistiin, ja hänen sepittämiään lauluja laulettiin suomeksi.

Kuinka se vaikutti Haapaan, siitä saatte kuulla musiikkijuhliissa, joissa Mr. Haapa soittaa ja laulaa. Hän osaa kuvailla millainen innoittaja se Martti Nisonen oli... oppilailleen.

Jutusteltuani maisteri Haapan kanssa sain selville, että Ed Haapa ei olekaan Tornionjoen varrelta kotoisin. Hänen äitinsä tuli Michiganin Kuparisaaarelle Tornion laaksosta ja Michiganissa avioitui Suomes-ta tulleen kuparinkaivajan kanssa.

Heidän Edward poikansa oli

jo nuorena eteenpäin pyrkivä ja kunnostautui mm. näyttelijänä Hancockin törmällä vanhassa raittiushaalissa, joka oli siirtynyt seurakunnan haaliksi jo aikoja ennen kuin Haapa aloitti siellä näyttämöharjoittelunsa.

Haapan isä tuli Pohjois-Suomesta Temmeksellä kuparia kaivamaan.

Martti Nisonen oli Helsingissä keveän oopperan johtajana, kun päätti matkustaa Amerikkaan Suomi Opiston musiikkiprofessoriksi. Porissa syntynyt Nisonen teki paljon laulusävellyksiä Hancockissa. Pian siirtolaiset oppivat laulamaan Nisosen sepittämiä erittäin kauniita lauluja, ja hän tuli tunnetuksi kaikkialla Amerikassa.

Haapa sai onnen potkauksen, kun Nisonen huomasi hänen musiikkimahdollisuutensa ja rupesi antamaan hänelle hyvää musiikkikoulutusta. Nyt vanhanakin Haapa tekee tunnetuksi Nisosen lauluja, joissa liekehtii suomalaisen kulttuurin kauneus, joka hurmaa kuulijaa tunnelmiin.

Nytkin kesän matkallaan Haapat viivähtivät Suomi Opistossa ja saivat käyntiin Nisosen lauluja, joista sukeutui S-Synodin lauluohjelmien ja lokivinumeroita.

Reino Suojanen



Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6139

Toimielias viikko on taas takana.

Ensiksi tahdomme lämpimästi kiittää kaikkia Lepokodin ystäviä mahtavasta urakasta kotimme myyjäisten onnistumiseksi.

Samoin lämpimät kiitokset Helping Hands -ryhmälle uusista patjoista, joita asukaamme saivat avullanne. Lahjoituksenne tuli tosi tarpeeseen. Toivomme työllenne suurta siunausta edelleen.

Kotimme musiikkihetkistä tahdon kiittää vielä Leo Jaakkolaa, Charles Hedlundia ja Ed Haapaa. Samoin pastori Eino Saloa perjantain hartausuhetkistä, hän on aina kotimme tervetullut.

Huom! Lepokotiyhdistyksen vuosikokous on Annan Majassa lokakuun 29 p:nä klo 1:00 iltap. Ensin tarjotaan kahvit ja jaetaan tiliraportit.

Lepokotiyhdistyksen jäsenet, olkaa ystävälliset ja ilmoittakaa mahdolliset osoitteenmuutokset Lepodin toimistoon puh. 588-4333.

Kodissamme on edelleen huoltomiehen paikka auki. Ottakaa yhteys Lepokodin toimistoon.

Kiitoksemme Mr. ja Mrs. Ojalalle kahdesta suuresta kurpitsasta ja isosta erästä "squasheja", heidän itsensä kasvattamia. Kiitos myös kai-

kille tavarain lahjoittajille Lepokodin myyjäisiin.

Lantaan Lions Klubin vierailu Lepokodissa

Lauantaina lokakuun 8 p:nä Lantaan Lions klubi vieraili vanhustemme ilona, tuoden paljon ihania tulsia, kuten tuoreita hedelmiä, makeisia ym.

Olimme iloisia saadessamme teidät jälleen neljännen kerran kotiimme tuomaan iloista vaihtelua vanhustemme arkeen.

Kuten tunnettua asukkaamme pitävät musiikista. Musiikki ei tunne rajoja, siitä voi nauttia kaikilla kielillä.

Tässä tarkoituksessa muusikko Jorma Vuorinen toi tänne hanuri-viulu- ja sahamusiikkia mitä hän soitti taidokkaasti Janet Kiven säestäessä pianolla.

Iltapäivän ohjelman juontajana toimi Antti Niskanen, hän valotti kuulijoille Lions klubin työkenttää, johon kuuluu ennen muuta näkövammaisten avustaminen, suomalaisten ja muiden erikoispalvelujen antaminen avuntarpeessa oleville henkilöille.

Toivomme työllenne suurta siunausta edelleen

Lepokodin asukkaiden puolesta
Elna Kuronen

Monikansalliset työllistävät yhä vähemmän

Monikansallisilla yrityksillä näyttää säilyvän dynaaminen asema maailman taloudessa. Tästä huolimatta niiden kyky tuottaa uusia työpaikkoja näyttää olevan tyrehtymässä.

Kansainvälisen työjärjestön ILO:n luvut osoittavat, että ylikansalliset yritykset työllistävät noin 65 miljoonaa henkilöä markkinatalousmaissa. Arviolta 43 miljoonaa työpaikkaa on kotimaissa ja noin 22 miljoonaa muissa maissa, näistä on kehittyvissä maissa karkeasti arvioiden 7 miljoonaa työpaikkaa.

ILO:n selvityksen mukaan monikansallisten yritysten työllistämisaikutus on pysähtynyt, kenties jopa vähenevässä eräissä paikoissa. Eräs syy tähän on, että taantuman vanavedessä 1980-lu-

vulla koko joukko ulkomaisia suoria investointeja Yhdysvalloissa ja Länsi-Euroopassa on toteutettu jo toimivien yritysten ostamisina.

Vaikka tällaiset investoinnit olisivat lisänneet ylikansallisten yhtiöiden osuutta kokonaistyöllistämässä, ne eivät todennäköisesti ole johtaneet uusien työpaikkojen luomiseen, koska erityisesti moniin tuoreisiin yritysten yhteen-sulautumisiin on liittynyt näkyviä pyrkimyksiä pienentää kustannuksia ja virtaviivaistaa tuotantoa. Nämä ovat vaikuttaneet väistämättä myös työvoiman tarpeeseen.

YDINVOIMA... jatkoa sivulta 4

neen kulutusta ja teollisuuden energian tuhlausta. Hiili-dioksidin määrän vähentämisen tätä kautta maksaisi lisäksi vain murto-osan siitä mitä uusien ydinvoimaloiden rakentaminen maksaisi.

Vaihtoehtoja tarjolla

Pitemmällä tulevaisuudessa fossiilisia polttoaineita voitaisiin ajatella korvattavaksi myös vaihtoehtoisilla energialähteillä, aurinkoenergialla, maalämmöllä, tuuli- tai vesivoimalla.

Kaikki ne ovat omalla tavallaan lupaavia, mutta vesivoimaa lukuun ottamatta kaikkien laajamittainen käyttöön ottaminen edellyttää vielä perinpohjaista tutkimus- ja kehitystyötä. Monet ympäristösuojelijat pelkäävätkin, että ydinenergiaohjelman elvyttämisen uudelleen henkiin veisi

loputkin niistä niukoista määrärahoista, joita uusiutuvan vaihtoehtoenergian tutkimiseen uhrataan.

Joka tapauksessa suhtautuminen ydinvoimaan on kasvihuoneilmiön myötä selvästi muuttumassa. Ympäristöaktivistina tunnettu Coloradon senaattori Tim Wirth aikoo ehdottaa, että liittovaltio käynnistäisi biljoonan dollarin ohjelman uuden reaktorin prototyypin kehittämiseksi ensi vuosikymmenen puoliväliin mennessä.

Wirth sanoo kasvihuoneilmiön vakuuttaneen hänet siitä, että kansakunnan on löydettävä ratkaisu ydinvoiman ongelmiin. "Ydinenergiaohjelman käynnistäminen uudelleen saattaa herättää vastustusta mutta vielä pahempaa on se, ettemme tee mitään", hän sanoo.

HELP WANTED

FINNISH AMERICAN REST HOME, Lake Worth, FL. Suomea ja englantia puhuva mies, joka kykenee korjaustöihin Suomalaisessa lepokodissa (all around maintenance). Vastaukset (palkka-vaatimuksineen) Finnish American Rest Home, 1800 South Drive, Lake Worth, FL 33461.

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Lakeside Chapel

Funeral Directors

131 Lakeside Dr.
Lake Worth, Florida

Puhelin 582-6633

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä riisipuuroa hedelmäkkeitä ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

Kuolleita

Burno Salo

MILFORD, NH - Bruno A. Salo, 73, Bridge St., kuoli syysk. 28, 1988 Nashua Memorial sairaalassa pitkän sairauden murtama.

Hän oli syntynyt tammik. 30, 1915 Ashbyssä Hjalmar ja Hanna (Aho) Salon poikana ja asui New Ipswichissä ennen kuin muutti Milfordiin viisi vuotta sitten.

Kaipaamaan jäi vaimo Effie (Lilius) Salo; tytär Judith Lamerand Nashuassa; kaksi lapsenlasta sekä sisarusten lapsia.

Viimeinen lepopaikka on Smithvillen hautausmaa New Ipswichissä.

Alli N. Mäki

WORCESTER, MA - Alli N. (Laiho) Mäki, 84, 26 Harvard St., kuoli lokak. 1, 1988 Worcester Memorial sairaalassa. Hän oli vuonna 1976 kuolleen Carl J. Mäen leski.

Hän oli syntynyt Suomessa K. Robert ja Maria (Rosengren) Laihon tyttärenä ja asui Worcesterissa yli 50 vuoden ajan.

Kaipaamaan jäi poika Henry J. Mäki ja tytär Ruth A. Miller, kumpikin Holdenissa; sisko Ilma Pihala Suomessa; viisi lastenlasta; viisi lastenlasten lasta sekä useita sisarusten lapsia.

Nordgren Memorial Chapel, 300 Lincoln St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui Rural hautausmaahan.

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

Toivo Hietala

LARGO, FL - Toivo E. Hietala, 72, 12500 Ulmerton Road, Largo, kuoli lokak. 4, 1988 Humana sairaalassa St. Petersburgissa.

Hän oli syntynyt Fitchburgissa ja muutti Largoön Lunenburgista 1977. Hän oli Harrington-Richardson Inc. firman varapresidentti.

Kaipaamaan jäi vaimo Lorraine Jean Hietala; äiti Jennie Hietala Fitchburgissa; pojat, Bruce Rindge, NH:ssä ja Dennis Townsendissa; tytäripuolet Jean McMilleon Gardnerissa ja Joan Hines Waterville, ME:ssä; kuusi lastenlasta ja kaksi lastenlasten lasta.

Hautaaminen tapahtui Bay Pines National hautausmaahan Bay Pines, Fl.

Miriam E. Ahti

WORCESTER, MA - Miriam E. (Kangas) Ahti, 70, 40 Belmont St., kuoli lokak. 8, 1988 Worcester Memorial sairaalassa. Hänen aviomiehensä Charles Ahti kuoli 1976.

Hän oli syntynyt Worcesterissa John ja Susan (Kero) Kankaan tyttärenä ja asui myöhemmin New Ipswich, NH:ssä ennen kuin muutti tänne useita vuosia sitten.

Kaipaamaan jäi neljä veljeä, John Kangas, Rindge, NH, Ralph, Harvey ja Toivo Kangas kaikki New Ipswich, NH:ssä ja veljen poika Ralph Kangas Jr. New Ipswichissä.

Nordgren Memorial Chapel, 300 Lincoln St., huolehti hautauksesta.

Polttohautaus tapahtui Worcester County Memorial Park hautausmaahan Paxtonissa.

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia
vuodesta 1896

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

Services Within Your Means
Local or Distant



Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance



AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

Kokaiinin vaarat ennätettiin unohtaa USA:ssa

"Ehdottomasti minkäänlaisia tarvetta kokaiinin käytön jatkamiseen ei esiinny ensimmäisen eikä useampienkaan kertojen jälkeen", Sigmund Freud kirjoitti 1884 ihmerohdosta, joka samana vuonna ilmestyi kaupalliseen levitykseen Yhdysvalloissa.

Freudin ammattitoverit olivat samaa mieltä. Lääkärit suosittivat viime vuosisadan loppuvuosina kokaiinia vaihtaan kuin vaihtaan, niin poski-ontelon tulehdukseen kuin morfiininarkomaaniaankin. Ainetta sai ostaa rohdoskaupoista vapaasti pillereinä, voiteina ja erilaisina mikstuuroina. Coca-Colassa ja monissa muissa virkistysjuomissa kokaiinia käytettiin vuoteen 1903.

Kunnes karvas totuus alkoi pikkuhiljaa valjeta.

Vuoteen 1900 mennessä maassamme oli arviolta 250,000 kokainistia ja vuosisadan ensimmäinen huumeongelma oli valmis; kokaiinista ja ooppiumiperäisistä huumeista riippuviksi tulleiden määrä alkoi näkyä kuolleisuusluvuissa ja rikostilastoissa.

Amerikkalaisen yhteiskunnan vastareaktio oli suhteellisen nopea. Vuonna 1914 säädetyllä narkoottisten aineiden lailla joukko huumeita, kokaiini mukaan luettuna, julistettiin laittomaksi ja vuoteen 1920 mennessä niiden väärinkäyttö oli lähestulkoon loppunut.

Opetukset unohtuivat

Tarinan happy end pysyi onnellisena 1960-luvun puoliväliin, jolloin kokaiini ja joukko muita huumeita, ennen kaikkea marihuana, keksittiin uudelleen. Eikä kukaan ollut oppinut mitään.

Tohtori Peter Bourne, joka myöhemmin toimi presidentti Jimmy Carterin neuvonantajana huumeekysymyksissä, kirjoitti 1974 artikkelin otsikolla "Suuri kokaiinimyytti". Siinä esitetyt käsitykset kokaiinin vaarattomuudesta eivät paljon poikenneet Freudin 90 vuotta aikaisemmin julkaisemista:

"Kokaiini, joka aikanaan oli



Coca-Colassa ja monissa muissakin virvokkeissa käytettiin aineosana kokaiinia vuoteen 1903 saakka.

aineosana muissa lääkkeissä ja Coca-Colassa, on todennäköisesti hellävaraisin tällä hetkellä laajalle levinneistä laittomista huumeista. Hoitoon hakeutuvien kokaiinin käyttäjien määrä on käytännöllisesti katsoen nolla".

Niin epähienoa kuin jälkivisaus onkin, synkkä vahingonilo kohottaa väkisin päätään tämän päivän potilastilastoja tutkittaessa.

Amerikkalaisten sairaaloihin teho-osastoilla hoidettiin 3,300 kokaiinitapausta 1981. Viime vuonna tapausten määrä oli vajaat 10,000. Monin verroin suuremmat joukot yhteiskunnan kärkeä edustavia amerikkalaisia on parin viime vuoden aikana hakeutunut huumeihin, usein rahan, työn ja perheensä menettäneinä.

Riippuvuus petollisen myöhään

Mitä Sigmund Freud ei tien-

nyt - eikä nähtävästi Peter Bournekaan - alkaa olla vaikiintunut käsitys asiantuntijapiireissä: kokaiini aiheuttaa voimakkaan riippuvuuden, mutta vasta salakavalan myöhään. Riippuvuuden hankkiminen saattaa viedä kolmesta seitsemään vuoteen.

Voi tosin kysyä, eikä näin pitkä käyttöaika jo sinänsä ole merkki jonkinlaisesta, ainakin psyykkisestä riippuvuudesta.

Kokaiini teki toisen tulemisen Yhdysvaltain markkinoille eri tietä kuin vähän aikaisemmin nuorison keskuuteen levinnyt marihuana. Aineen käyttö alkoi yhteiskunnan korkeimman kerroksen suppeasta eliittipiiristä, levisi pikkuhiljaa ylemmän keskiluokkaan ja vasta 1970-luvun loppuvuosina vieläkin laajemmalle, kunnes vakituiseksi käyttäjämääräksi laskettiin 1985 kuusi miljoonaa.

Samaan ajankohtaan mennessä kokaiini oli markkinoitu pahamaineisen halpamuunoksen, crackin, valepuvussa myös vähävaraisen nuorison ulottuville. Piipussa tai savukkeina poltettava crack, jota on kaupattu Yhdysvalloissa runsaat kolmisen vuotta, ei enää ole yhtä pitkämielinen kuin salonkien valkoinen kokaiini-

jatkuu sivulla 11



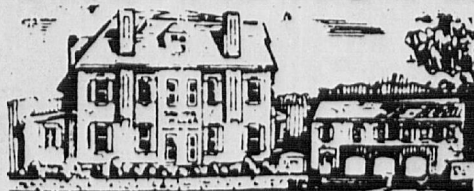
NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161

ARTHUR R. NORGREN

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES



129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 345-6778

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu.

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

The Finnish-American

RAIVAAJA

'Our Children' theme of Naselle Folk Festival

NASELLE (Washington) - The Finnish-American Folk Festival of Naselle on July 30th, spotlighted Niekku of Sibelius Academy of Music from Helsinki along with local musicians and vocalists.

Dedicated to "Our Children", the fourth biennial Naselle festival proudly presented the Children's Finnish Choir. Festively costumed youngsters, ranging in ages three to fourteen, sang their hearts out to steal the show as they welcomed the crowd that grew to over 4000 before the day was over.

Fifth generation Finnish-Americans along with non-Finnish friends sang tongue twisting Finnish folksongs including "Pieni tytön telleröinen", "Keitä te ootta te komiat pojat" to the Sunday School favorite "Jeesus mua rakastaa".

Directing the 30-member choir was Irish-American Shirley Magee Grabenhorst with Karen Saari Nelson and Anna Wirkkala Ehlund providing Finnish vocal leadership.

A three generation trio, Ervin Anderson and his son Steve and grandson Gary, with Finnish-American roots in Naselle, sang the U.S. National Anthem for a stirring festival opener. Lisa Alves Bighill, local vocalist, countered with an equally impressive Finnish National Anthem in both Finnish and English.

Under waving banners proclaiming the Year of Friendship flanked by flags of both nations, Festival Chairperson Sue Pakanen Holway's welcome address focused on children as conveyers of tradition and culture. Finnish translation was by Anna Ehlund.

Finnish Consul Dennis Thompson of Astoria told of Finland's impressive economic develop-

ment and the increasing trade potential for the Northwest. In his third appearance as the Naselle festival's keynote speaker, Thompson introduced Finnish Consul and Mrs. E. Norman Westerberg of Bellevue (Washington).

Thompson also presented a special copy of Eino Friberg's "Kalevala" to Elenora Hundis Hillis in recognition of her promotion of interest in Finnish-American history.

Awards were presented to the winners of the 5-kilometer Paa-vo Nurmi Run held earlier that morning. Top winners were Garth Ellensberg of Astoria for Men's First, and Elizabeth Penoyer of South Bend for Women's First.

The Children's Maypole Dance directed by Anna Marie Didion brought the opening ceremonies to a close to be followed by folk dance performances. Folk dancers appearing throughout the day and evening were the Nordahl Turdians of Longview, Tanhuajat Finnish Folk Dancers of Seattle and the Scandia Dancers of Astoria.

Niekku's brilliant performances during afternoon and evening programs showed what two girls and a young man with talent can do with a variety of instruments. A wide range of styles and selections kept the audience enthralled.

The student-musicians joined the Kanteles of Naselle for a special Kantele treat. Niekku members also joined in the evening's public dancing, providing both music and spirit.

The Kanteles of Naselle with May Saari Johnson, Wilho Saari and Lauri Wirkkala delighted audiences. Artistry and depth of musical expression were evidence of hereditary talent and lifelong devotion to mastery of



Youthful listeners are spellbound as they hear a storyteller who preferred to be heard but not seen at the Naselle Finnish-American Folk Festival.

photo by Carlton Appelo

the music of family forerunners.

Ryan Philips, young accordionist of Astoria, gave a classical touch to his masterful accordion presentation. The classical theme continued with Rebecca Wirkkala Loewen's flute rendition of a Mozart selection accompanied by Beth Wirkkala Bruttaniti. The talented sisters are former graduates of Naselle schools.

Memorable and nostalgic performances of the choirs started with the Children's Finnish Choir followed by the Naselle Finnish Ladies' Choir. The latter pulled heartstrings with their much loved folksongs directed by Anna Ehlund and accompanied by Elizabeth Wirkkala Lindholm. The Finnish Ladies treated traditional Finnish favorites with tender familiarity.

Directed by Cliff Weimer, the Naselle Festival's "Adopted Finn," the Naselle Community Choir pulled out all stops. They dared the challenge of "Ison Talon Antti" by depicting the

heinous villains in a skit with a choral background.

Weimer and his inspired singers stunned the listener with emotional and stirring closing numbers, the traditional National Anthems of Finland and the United States.

Portland Finnish Singers, having performed at Naselle Festivals since the first one in 1982, were anticipated crowd pleasers. The dedicated performers were directed by Olive Kistner and accompanied by Ruth Avikainen Powell. From "Kesäillan valssi" to a familiar southern favorite, "Shenandoah", the thirty voices blended into a variety of folk songs.

A dramatic skit based on Naselle Finnish immigrants' experiences written by Susan Pakanen Holway, "The Immigrant Story", played to a packed house during the afternoon program. Performers were members of Portland State University Players.

The bilingual skit "Sauna: The Saturday Night Connection" written by Elenora Hundis Hillis was directed by Jenelle See Varila for its third run at the local festivals. Local performers played roles of early Naselle Finnish settlers in a typical rural home.

Guest participants were poet Carol Staat of Alaska, and Arne Nixon, Finnish folkstory teller. Children's storyteller, Mike Wessell, entertained children in various age groupings.

The Finn-bakery aroma of *rieska*, *karjalan piirakka*, *makea leipä*, and *pannukakku* spiced with fragrance of *marjasoppa* and *omenatorttu* led guests to food demonstrations of Finnish favorites. *Villi* and *uunijuusto* added tangy depth to the offerings.

For something fishy and Finnish there was *kalakeitto*, *keitetyt ravut*, *silli* and *suolakala* to satisfy the trained Finnish-American palate. Demonstration supervisor Marlene Wirkkala Wiitala included *sima* as a punchy thirst quencher.

Food favorites and hunger drew crowds to food sale booths in the courtyard where picnic tables and benches encouraged munching and visiting.

Flags, banners, balloons and flowers arranged by the artistry of Rose Elaine Johnson, Gayle Penttila and Norilyn Pakanen created a gala setting. Food sales chairmen were Darrilyn Eastham and Sherry Peterson.

Handloomed rugs and wall-hangings in designs, colors and textures that definitely spoke Finnish produced a colorful display of crafts arranged by Brenda Wirkkala See. Delicate crocheting and embroidery contrasted with the bolder textures.

At sales booths carved wooden spoons, scenic etchings in wood, handloomed rugs, pottery, jewelry and books were marketed by local crafts people. Supervising the busy marketplace with forty sales booths was Wendy Strange.

Strolling musicians and choral groups entertained guests as they enjoyed refreshments served in a sidewalk cafe setting by youthful members of the Naselle Baseball Association.

Exhibits in the main building introduced a newcomer, the Student Art display, as a tribute to talented young artists. The collection of acrylic, oil and watercolor paintings and charcoal drawings was assembled by Rowena Ehlund, Becky E-

Turn to Naselle page 10



Naselle Community Choir directed by Cliff Weimer and accompanied by Carole Alves sing their hearts out to please appreciative audiences at the Naselle Festival.

Photo by Carlton Appelo

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

FOSTER

INSURANCE AGENCY INC.
4 Central Street
Ashburnham, MA 01430
Telephone: 827-5909



by Elenora H. Hillis

Tribute to Sirkka Liukkonen

FITCHBURG, MASS. - The Finnish American Club of Saima, at its monthly meeting September 14th, 1988, voted to name the new pavilion at SAIMA PARK the SIRKKA LIUKKONEN PAVILION. At the same meeting it was decided that a fitting occasion be held to make this public.

On Sunday, October 23, we will pay tribute to a grand lady, who for over 50 years gave her time, her talents and financial assistance to the OSASTO (an organization of Finnish immigrants [which, after the early 1920s, was a branch of the Finnish Federation of the Socialist Party of the United States and, after 1940, a branch of the Finnish American League for Democracy]) in Worcester, Mass.

And, after the OSASTO went out of existence in Worcester in 1970, Sirkka continued her interest in continuing our Finnish Heritage. Let us start from the beginning...

Mrs. John Liukkonen, or in her own right Sirkka Liukkonen, was born in Elimäki, Kuusankoski, Finland on April 24, 1897. She was named Sigrid Toini Heikkilä. She preferred to use the name Sirkka.

She came to United States in 1924. Her husband to be had come here in 1922. Sirkka and John were married in 1927.

Twenty years later, after an anniversary party for the couple, RAIVAAJA reported the following: "...molemmat ovat olleet hyvin aktiivisia jäseniä. Missä miestä ja naista on tarvittu, siellä on tavattu Sirkka ja Jussi... Sirkka ei myöskään ole vaan yhden saran polkija, vaan hänet nähdään kaikissa hyvissä hommissa. Oman Osaston toimien sivussa on hänellä velvollisuuden tuntoa joka puolelle.

Sirkka was cited many times by the American Red Cross for her work in that organization during World War II.

Again the couple was feted at the occasion of their 25th anniversary and the RAIVAAJA reporting on the affair wrote:

Worcesterin Osaston toimien

nassa nämä toverit ovat allekirjoittaneen tietämän mukaan toimineet toimivina ja tarmokkaina jäseninä koko tämän ajan; vaan kaikki muutkin toimet ovat heidän sydämellään. He ovat näytelleet ja laulaneet kaiken muun työn sivussa, kantaneet vastuunalaisia luottotöitä ja vieläkin kantavat.

Sirkka was a member of the Finnish Central Committee in Worcester, a solid booster of the Co-op when it existed in Worcester.

John Liukkonen passed away sometime after the couple celebrated their 40th anniversary.

Sirkka continued her interests in Finnish affairs, was on the board of directors of the OSASTO until it was dissolved, was active in Worcester Finnish GOLDEN AGE GROUP.

Up to this point many of us can associate it with our own parents, but Sirkka continued to hold on to her ideals. For many years she was unable to leave her apartment without van or ambulance service.

I do not recall when she first received the FACS NEWSLETTER, and I had no recollection of ever having met her.

One day I received a phone call from her, asking whether I would take care of her safe deposit box at the bank. I agreed as the chore was to see that her bank accounts were kept active, etc.

Some months later I received a call from her, saying that she would like a ride to her lawyer. She was impressed with the work that was being done at the park. SAIMA PARK was a dear place to her. "All my life in America I have been a part of Finnish things etc., now I can help to preserve and to build what we still have left here in the East.

In her will she named the FINNISH AMERICAN CLUB OF SAIMA as the sole beneficiary of all her assets.

The FINNISH AMERICAN CLUB OF SAIMA honors Sirkka Liukkonen for her gift to help



Sirkka Liukkonen (1897-1988) in a photograph from the late 1920s.

preserve Saima Park.

We honor her for her many years of effort to keep the Finnish heritage alive in the new world.

We honor Sirkka Liukkonen for remembering in her will, where and for what she worked all those many years.

Many of us can associate ourselves with Sirkka's many years of work in a club. How many of us can feel that love for our purpose strong enough to leave behind a legacy with which to carry on.

Tarmo Hannula

The "Tribute to Sirkka Liukkonen" will begin at 2 p.m. sharp at Saima Park.

The program will be opened with an introduction by Tarmo Hannula, followed by selections from Schubert played by Roy Helander, a poem recited by Miriam Orava, and songs to be announced.

There will be a coffee table by the Finnish American Club of Saima.

FinnFest video a winner

The idea of making video tapes of historic FinnFest '88 available to the general public was a good one.

I am happy to report that the committee did a fine job in producing a good, professional quality tape with intelligent commentary, nice background music and enough highlights of the memorable weekend to give the non-attendee a grasp of what FinnFest is really like.

Of course, not everything could be included in a 97 minute tape, and one could argue with the choice, but there is a smattering of official speeches,

great choral singing, fine performances of the visiting dancers and women gymnasts, the Matti Nykänen interview amidst cakes of ice, plus tori, lectures and the play.

I missed seeing even a couple of minutes of the Sibelius Quartet, the church service and the Monument Ceremony, but you can't have everything.

Seeing familiar faces made the viewing even more interesting.

Beside the Revontulet in performance and the Finnish Heritage Society of Conn. in the parade, I recognized Tarmo

Hannula, both Aalto couples, the Alan Mikkonens, Vera Smith and Tibbie and Sylvia Erkkinen. Maynardites have a chance to see former local boy Ray Hietanen speaking.

Good job, Delaware!

Roy Helander

Help wanted

HIRING! Federal government jobs in your area and overseas. Many immediate openings without waiting list or test. \$15-68,000. Phone call refundable. (602) 838-8885. Ext. 1596.

Kalenteri

CALIFORNIA

Nov. 19 - Dramatized English-language reading of "Snow in May," a three act play by Eeva-Liisa Manner, Finnish poet-playwright, 7:30 pm, Finnish Brotherhood Hall, 1970 Chestnut, Berkeley.

CONNECTICUT

Oct. - Exhibit of sculpture and paintings by Finnish born artist Timo Solin, weekdays 10-5, weekends 1-5, New England Center for Contemporary Art, Route 169, Pomfret Rd, Brooklyn.

Nov. 4 - "FINN NITE" presented by FINNAIR and Hanslin Travel Service, 8:30 pm, refreshments. Galaxy Band & Hannu Mäkipuro. Free admission.

DELAWARE

Oct. - Exhibit of paintings by Marjukka Kaminen, Mayor's office, City/County Building, 800 North French St., Wilmington.

MAINE

Oct. 16 - Finnish American Heritage Society of Maine monthly meeting, 2 pm, Congregational Church, East Main St., South Paris. Business meeting, FinnFest videos, coffee social.

Oct. 29 - Halloween costume dance, 7 pm, American Legion Hall, Church St., South Paris. Music by Carol Reinholm. Sponsored by Finnish Heritage Society of Maine.

Nov. 20 - Finnish American Heritage Society of Maine monthly meeting, 2 pm, Congregational Church, East Main St., South Paris. Program of songs by Miriam Mayblom.

MASSACHUSETTS

Oct. 22 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Scott Rd., Fitchburg. Music by Dori Wells Duo.

Oct. 23 - Tribute to Sirkka Liukkonen, 2 pm, Saima Park, Fitchburg.

Oct. 24 - Finnish Memorial Library open 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.

Oct. 25 - Finnish Golden Age Club meets, 2 pm, Fellowship Hall, Elm St. Congregational Church, 264 Elm St., Fitchburg.

Oct. 28 - FINN NITE presented by FINNAIR and Hanslin Travel Service, 8:30 pm, Saima Park, Fitchburg. Free admission, entertainment, dancing and refreshments. Galaxy Band & Hannu Mäkipuro.

Oct. 29 - Kaleva Fall Fair, 10 am-3 pm, Kaleva Koti, 107 Mechanic St., Fitchburg. Beef stew, pannukakku, coffeebread, homemade pies, white elephant.

- Concert celebrating 350th anniversary of New Sweden and the National Year of Friendship with Finland, 7 pm, Robinson Auditorium, Waltham High School, Lexington St., Waltham. Program: Swedish baritone Håkan Hagegård and the Longwood Symphony Orchestra performing music by Swedish and Finnish Composers. Tickets available at RAIVAAJA.

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi Lites.

Oct. 30 - Finlandia Foundation-Boston monthly meeting, 3 pm St. Paul's Evangelical Lutheran Church, Arlington. Program: Finnish folklore.

- Reception to honor Eino Friberg and his English translation of *The Kalevala*, 3 pm, Belmont Public Library, 336 Concord Ave., Belmont.

MICHIGAN

Oct. 28 - Annual trout dinner sponsored by FCA Sr. Housing Corp., Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd., Farmington Hills. Reservations: 937-9538.

Oct. 30 - 350th anniversary of friendship, 3 pm, Finnish Center, Farmington Hills. Program: Richard Impola on the Delaware Colony; folk dancing, choral music FinnFest '88 slides, coffee table.

Nov. 5 - Finnish Center Association Annual Christmas bazaar, 10 am-4 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

Nov. 6 - Christmas bazaar continues, noon-4 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

MINNESOTA

Oct. 21 - Finnish-American Cultural Activities Inc. monthly meeting, 7:30 pm, International Institute, 1694 Como Ave., Saint Paul. Program: "The Uniqueness of Finnish Design" presented by Betsy Robbins, accessories manager at International Design Center, and Liisa Ojala, interior designer and salesperson at International Design Center.

Oct. 27 - Annual membership meeting of the Friends of Immigration History Research Center, Coffman Memorial Union, University of Minnesota, St. Paul. Reservations: 627-4208.

- "An Overview of Finnish Design, from Postwar to Present", informal lecture and slide program presented by Liisa Ojala, International Design Center consultant, 7:30 pm, International Design Center, 100 Second Avenue North, Minneapolis.

NEW YORK

Oct. 30 - Halloween Hoopla, 3-5 pm, Imatra Hall, 740-40 St. Brooklyn. Fun and games for children of all ages. Games, goodies and goblins. Costumes a must! \$2 per child. Adults welcome!

Nov. 19 - Turkey Trot, 8 pm-?, Imatra Hall, Brooklyn. Admission includes refreshments, food, dancing and entertainment. Big Band music will be featured. Door prize.

All programs subject to change

Exchange Rate

1 Finnish mark=\$0.2330
\$1 US=4.291 Finnish marks
As of October 4

Naselle Folk Festival continued from page 8

rickson and Norman Osterman, local high school art instructor. Another facet of art was exhibited across the hall where Alice Hauck presided over the Flower Show.

Guests searching for Finnish roots found expert help and encouragement in the Genealogy Room of May Saari Johnson. Extensive family trees, charts and maps covered the walls. Detailed information and assistance in researching family ties was cheerfully dispensed by Mrs. Johnson.

Audrey Wirkkala, Photography Chairman, named her display "The Finn Connection." Her selective and sensitive copies of old photographs put into focus the ties between the Finnish immigrants and their descendants.

"Heirlooms and Antiques" assembled by Louise Holm Hunter and Mitzi Hunter brought early schools into the spotlight with photographs and old books, slates and desks. The early

1900s classroom shared the display with a replica of a child's bedroom of the era.

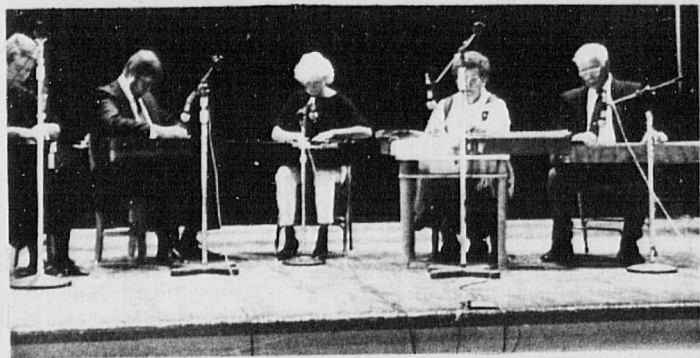
Tribute to 350 years of Finns in America was displayed in the History Room where the history of the Finns of the Delaware settlement was exhibited.

From the 16th century trade association of Sweden-Finland to life in the American colonies the Delaware Finns' adventure was shown in maps, posters and pictures with text.

An outstanding presentation of well researched and expertly drawn maps traced the history of the Finnish peoples from pre-Swedish rule to the present Republic of Finland.

Creator of the maps, Mia Wise, received much comment and praise on her expert work. Also working on the displays with Chairman Elenora Hillis were Philip Nelson and Carlton Appelo.

Sunday morning's bi-lingual



The Kanteles of Naselle, Wilho Saari (2nd left), May Saari Johnson (2nd right) and Lauri Wirkkala (1st right) are joined by two members of Niekku of Sibelius Music Academy of Helsinki during afternoon performance at Naselle Festival. Photo by Carlton Appelo



Jaymie Johnson (left) enjoys the moment as friends Erin Englestone (l. center) and Michael Thompson (r. center) pause with the offering at the bilingual worship service closing the Naselle Festival 1988 on Sunday morning. Photo by Carlton Appelo

Worship Service brought the 1988 Finnish-American Folk Festival to a close with a spirit of

unity. Gospel readings in Finnish and English by teenagers and adults. The sermon by Pastor John Indemark, "Children: Parable and Promise" was translated into Finnish by Anna Ehlund.

All three local choirs participated with bilingual hymns. Special music was provided by Niekku.

The offertory received by Miss Erin Englestone and Miss Michael Thompson will benefit the local Ministerial Association's Transient Fund to assist persons in need.

The closing hymn was led by Cliff Weimer with the closing prayer by Paster Mel Veland.

For local festival workers the festival was not over until Sunday afternoon when all evi-

dence of the festival was removed.

The final act was the hosing down of the courtyard by the Naselle Volunteer Fire Department to ready the premises for Naselle-Grays River Valley schools' maintenance crews to

resume their summer schedule of work.

Posters, artifacts, benches, banners and flags were stored to be brought out again on the last Saturday in July in 1990 when the Finnish-American Folk Festival would come to life again.

Letter to the Editor

The success of the Finnish Coffee Booth at the Burbank Hospital Country Fair hinges on the dedication, enthusiasm and hard work of many individuals. All deserve praise for their contributions.

The Finnish people should feel especially proud of their contributions of time, baking abilities and financial support. This was a record year for the booth which raised \$2,156.67! This is remarkable. Lloyd and I sincerely appreciate the efforts

of so many of you.

We also want to publicly thank Erik Andersen of Andersen Import Services for the generous donation of fine Finnish Coffee by Paulig imported from Finland. Many people came to the booth just to try that "real Finnish coffee that everyone is talking about." It seemed to be a highlight of the Fair. Thank you all so very much.

Lloyd and Joyce Hannula

★ FINN NITE ★

PRESENTED BY



AND

TRAVEL  SERVICE

FREE ★ FREE ★ FREE

ADMISSION & ENTERTAINMENT
DANCING & REFRESHMENTS
DRAWING FOR TWO TICKETS TO
FINLAND

CHOICE OF DATES AND PLACES:

FITCHBURG - SAIMA PARK
FRIDAY, OCTOBER 28, 8:30 PM
GALAXY BAND & HANNU MÄKIPURO

★
VOLUNTOWN - AURA HALL
FRIDAY, NOVEMBER 4, 8:30 PM
GALAXY BAND & HANNU MÄKIPURO

★
HOPEWELL JCT - LOMALA HALL
SATURDAY, NOVEMBER 12, 6:00 PM
FINNRHYTHM & AATOS AUTIO
(ONLY FOR WAR VETERANS PAID DINNER GUESTS)

★
BROOKLYN - IMATRA HALL
FRIDAY, NOVEMBER 18, 8:30 PM
FINNRHYTHM & AATOS AUTIO

★
MANHATTAN - ESTONIA HALL
FRIDAY, DECEMBER 2, 8:30 PM
FINNRHYTHM & AATOS AUTIO

- **EVERYONE WELCOME** -

Ruska-aika

*The pheasant colors of October are stalking all the hills tonight
And in the wooded glen of autumn lurks crafty winter, still and white.
The brave, courageous, valiant hours now dwindle to their transient end,
So dauntless in their fatal journey, most abjectly their treasures spend.
The poignant memories of a season write and blend with seasons past.
The melancholy of the autumn is far too beautiful to last!
Hold fast unto your very being the fire, the flame, the mad delight...
So all the glories of October may warm you on a winter's night!*

... Kim Aalto



Thank you everyone!

Please accept my sincere thanks for all the cards, gifts and personal greetings that I have received in connection with having been the recipient of the White Rose.

Special thanks to Finlandia Foundation, Boston Chapter for the lovely reception tendered me at their September meeting. The kind words of Aina Swan Cutler, Mimmu Hartiala-Sloan, Miriam Lehto, Jonathan Ratila, Vera Smith and Rachel Syrjäla; the beautiful music of Kirsti Gamage, Mimmu and Jim Sloan, and Helen Smith, the lively "Roy's Rose" dancing of the Revontulet as well as the delightful refreshments made for a memorable afternoon.

Thank you, Aina, for the copy of your new, much needed, songbook.

Thank you, Lloyd and Joyce, for the fine pictures of the event.

And finally, my appreciation to Marita and Jonathan for the coverage of the actual presentation in Wilmington, DE in "Raivaaja" and for all the pictures.

Roy Helander

Maynard, Mass.

Kesäisen aamuhetken muisto

Viileä, raikas aamutuuli kahisuttaa kasteista ruohikkoa ja saa järven hohtamaan lukemattomina hopeisina vireinä. Yön sumut lepäävät vielä alavilla mailloilla, mutta taivaan lämmän punertava valo lupaa lämmintä kesäpäivää. Salaperäiset yön varjot vetäytyvät tiheikköihin ja häviävät sinne.

Ruohikosta kuuluu kovaa tuhua. Yksinäinen siili siellä palailee öisiltä retkiltään ja juttelee itseksensä tyytäväänä kuin mikäkin vanha mummo. Siili piiloutuu päivän tieltä, sillä se on yön kasvatti ja sadunhoitoisen hämärän ystävä.

Pikkulintujen sataääninen konsertti helskyy jo metsissä ja kaukaa kuuluu lehmänteltojen kalkatus. Järvellä uiskennellut kuikka (loon) huutaa pitkäväteisesti ja juoksee

pitkin veden pintaa kohoten raskaasti lentoon. Se suuntaa kulkunsa kaukaiselle salolamelle, jossa sillä on vain yksinäisyys seuranaan.

Vihreänkeltainen kuhankeittäjä (oriole) katselee kuikan lentoa rantakoivun suojasta. "Tink-li-fluu", se huikkaa ja hypähtää oksalta toiselle pyystellen tarkoin koivun lehvien suojassa.

Yhtäkkiä suhahtaa ilman halki siniharmaa välähdys. Petolintu on sittenkin huomannut kuhankeittäjän ja pieni hätäinen kirahdus hukkuu käen kukuntaan ja pikkulintujen viserrykseen. Kuhankeittäjän viserrys on vaiennut.

Tuntemattomat

Nainen tuli motelliin myöhään illalla saadakseen siellä huoneen nukkuakseen, sillä hän oli matkasta väsynyt.

"Me olemme pahoillamme", sanoi motellin palvelija.

"Näetkö tuon miehen tuolta?" Minä juuri annoin hänelle

viimeisen huoneen mikä meillä oli".

Nainen käveli miehen luokse, jota palvelija oli osoittanut.

"Mister", hän sanoi, "koska sinä et tunne minua, enkä minä sinua, me emme tunne heitä, eivätkä he tunne meitä, niin mitä sanot jos sinä antaisit minun nukkua huoneesi lattialla..."

"Well", sanoi mies. "Kun sinä et tunne minua, enkä minä tunne sinua, me emme tunne heitä, eivätkä he meitä, niin kyllä se sopii".

He menivät yläkertaan miehen huoneeseen. Mies antoi naiselle peitteen vuoteeltaan, nainen levitti sen lattialle ja alkoi siinä nukkua. Lyhyen ajan sisällä lattia alkoi tuntua liian kovalta, saadakseen siinä unta.

Nainen teki selityksen: "Mister, sinä et tunne minua, enkä minä sinua, eivätkä he tunne meitä, emmekä me heitä. Mitäs sanot, jos me jakaisimme vuoteen keskenämme..."

Hetken vaitiolo.

"Eiköhän se sovi", sanoi mies lopulta.

Nainen tunsu itsensä tyyty-



väiseksi, peitteen alla tuli selainen hyvänolon tunne, eikä unikaan hätyyttänyt nukku-

maan. Nainen virkkoi miehelle: "Sinä et tunne minua, enkä minä sinua, me emme tunne heitä, eivätkä he tunne meitä, mitäs sanot jos me pidettäisiin pieni party".

Mies ajatteli hetkisen. Lopulta hän sanoi: "Kuuleppas Lady, minä en tunne sinua, etkä sinä tunne minua, he eivät tunne meitä, ja me emme tunne heitä. Kenen me sitten kutsuisimme juhlimaan?"

Winston Churchill lausui kerran: "Jos et ole liberaali 20 vuoden ikäisenä ei sinulla ole sydäntä. Ja jos sinä et ole konservatiivi 40 vuoden ikäisenä, ei sinulla ole päätä".

Ed Helander

KOKAIININ...

jatkoo sivulta 7

jauhe.

Kampanja käynnistyi

Crack tuo käyttäjänsä hoitoon jo muutaman viikon tai viimeistään muutaman kuukauden sisällä, mikä lienee myös ollut vaikuttamassa sairaaloiden tehohoitotilastojen jyrkkään kasvuun.

Yhdysvalloissa on tällä vuosikymmenellä entistä enemmän kiinnitetty huomiota terveempien elämäntapojen vaalintaan, mikä on näkynyt esimerkiksi tupakanpolton vähenemisenä ja alkoholinkäytön kasvavana vierotuksena.

Kokaiini on saanut osansa sen jälkeen kun sen haitat ovat entistä selvemmin alkaneet näkyä ihmisten elinympäristöissä. Sanalla sanoen, amerikkalaisten mitta on täytymässä, jotkut tutkijat uskovat ja odottavat toiveikkaina toista kokaiinikaupan kaksikymmenlukua.

Odottavan aika saattaa tosin olla pitkä.

Pauli Oinonen (HS)

SCANDINAVIAN COUNTRY GIFT SHOP

Gifts from

Finland, Sweden, Norway & Denmark
Crystal, Jewelry, Dinnerware, Linens
Woodenware and Other Unique Items.
Rte. 32 Keene, N.H.

Friday, Saturday, Sunday
10AM - 5PM

Just 2 Miles From Rte. 12

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

For Sale

Mobile home for sale.
Wayside Mobile Home,
Clark Road, Lot 28, Shirley,
MA. 2 bedrooms. Very nice
park, mostly elderly. See
park owner.



Sirkka Liukkonen
(1897 - 1988)

You are invited to a
Tribute
to

Sirkka Liukkonen

Sunday, October 23 2 pm sharp

Saima Park, Fitchburg, Massachusetts

Music ★ Poetry

Coffee table to follow

The Finnish American Club of Saima at its September 14 meeting named the new pavilion the *Sirkka Liukkonen pavilion* in recognition of her gift to Saima Park. Sirkka was a long-time friend of Saima Park.

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2 ip. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

★

Näytelmä "Picnic" Stratton Players teatterissa, 60 Wallace Ave., Fitchburg, lokak. 13, 14, 15, 21, 22, 28 ja 29 p:nä klo 8 ill. ja sunnuntaina, lokak. 16. p:nä klo 3 ilatp. Näytelmän ohjaaja on Miriam Lehto. Liput \$6.00

★

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, lokak. 22. p:nä klo 8 - 12 yöllä. Dori Wells Trio huolehtii musiikista. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

★

Finnairin ja New Yorkissa toimivan Hanslin Travel Servicen sponsoroima FINN NITE Saiman Puistossa perjantaina, lokak. 28. p:nä klo 8:30 ill. Galaxy Band ja Markku Mäkipuro huolehtivat tanssimusiikista. Vapaa sisäänpääsy. Kaikki tervetulleita!

★

Kalevalaisten syysmyyjäiset lauantaina, lokak. 29. p:nä klo 10 - 1 Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg. Lihasoppaa ja pannukakkua, oullaa ja piirakoita.

★

Huom!

Raivaaja myy lippuja lauantaina, lokak. 29. p:nä klo 7 ill. Walthamissa pidettävään Ystävyysvuoden juhlakonserttiin. Esiintyjinä ovat ruotsalainen baritoni Håkan Hagegård ja Bostonin Longwood Symphony Orchestra ja ohjelmisto koostuu ruotsalaiset ja suomalaisten säveltäjien musiikista.

Konsertti pidetään Robinsonin auditoriumissa, Walthamin High Schoolissa, Waltham. Liput ovat \$10.00 henkilö.

JOYCE I. HANNULA CFP

Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS INVESTMENT DESIGN SERVICES

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Fitchburg ja ympäristö



JA KAHVI MAISTUI...

FITCHBURG, MA - Kauppa kävi aamusta iltaan Burnakin sairaalan syysmyyjäisten suomalaisessa kahvikojussa, mikä toimi Joyce ja Lloyd Hannulan johdolla. Tänä vuonna kojun tuottamat tulot tekivät myös uuden ennätyksen - \$2,156.67! Tulos osoittaa, että suomalaisten leipomistaitoja osataan arvostaa Burbankin mäellä. Andersen Import Services oli lahjoittanut runsaasti Pauligin ensiluokkaista kahvia kojun käyttöön. Kuultuaan puhuttavan "oikeasta suomalaisesta kahvista" monien oli pakko tulla maistamaan. Ja usein yksi kupillinen ei riittänyt tyydyttämään kahvijanoa. - Joyce ja Lloyd Hannula sanoivat haluavansa kiittää kaikkia, jotka auttoivat tekemään suomalaisesta kahvikojusta myyjäisten kuumimman pisteen. - Myyntivuorossa (vas.) Eila Halfpenny, Barbara Lahti ja Irja Alitalo.

Kultaisen län Kerho

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, lokak. 11. p:nä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Presidentti Anton Nopasen tervetuloaistovotusten jälkeen laulettiin "America" ja "Maamme" laulut Neima Johnsonin säestäessä pianolla.

Vieraat, Hilja Halonen ja Kaarina Mäki Fitchburgista, toivotettiin tervetulleiksi.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

"Happy Birthday" laulettiin seuraavien viikolla syntymäpäiväänsä viettäneiden jäsenten kunniaksi: Eino heikkilä (lokak. 13) ja kunniajäsen Sävle Syrjälä (lokak. 15).

Päätettiin lahjoittaa \$50.00 Finnish Cultural Center'n kirjaseen, mikä julkaistaan järjestön täyttäessä 25 vuotta vuoden 1989 keväällä.

Uusi jäsen, westminsteriläinen Mary Lehtonen sai lämpimän vastaanoton.

Seuraavia henkilöitä kiitettiin heidän herkullisista lahjoistaan: Armas Äijälä ja Bertha Brandt - kumpikin toi pounan kahvia; Ethel Anttonen - "brownies"; Alma Duley - murosakku; Henni Lappalainen - tonnikalavoileipiä; Lauri Kivimäki - banaanikakku; Lula Björbacka ja Vieno Rantala - kumpikin toi voileipiä.

Vieno Rantala otti sitten ohjauksen kasiinsa. Vakituisten hanurinsoittajan Waino Ber-

kiön poissaolon vuoksi kuunneltiin nauhoitettua hanurimusiikkia.

Miriam Orava luki Fitchburgin suomalaisille omistetun runon.

Ethel Anttonen lauloi useita lauluja säestäen itseään pianolla ja Meri Lehtonen soitti useita kappaleita hanurillaan.

Veikko Peltola toi tervetuloa Mainesta, missä hän vietti kesän.

Mr. Nopanen Mrs. Johnsonin säestyksellä viihdytti useilla lauluilla. Ohjelma päättyi yhteislaulun merkeissä.

Lopuksi saatiin seurustella kahvikupposen ja kaikkien herkkujen kera. Kahvitarjoilusta huolehtivat Lula Björbacka, Martta Toropainen, Martha Kivimäki, Alma Duley, Elma Kultti ja Henni Lappalainen.

Bethel-Seurakunta

Suomen kielinen radiohartaushyvä uutiset lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45.

Yleinen (suomen kielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina, lokak. 23 p., klo 8:30 aam. radiohartaushyvä uutiset New Life asemalta WEIM 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. past. David Forry saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 ap. Pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina, lokak. 23 p., klo 7:00 ill. aikuisten kuoroharjoitus. Klo 7:30 ill. viikkoillan hartaustilaisuus. Kahvitarjoilun kustantavat Walter ja Elma Mäki.

Suomen kielinen puhelinhartaushyvä uutiset kaikkina vuorokauden aikoina numerosta: (508) -343-8118. Evankelista Kerttu Kopsala.

Messiah Luterilainen seurakunta

Lauantaina, lokak. 22 p., klo 7:30 ill. Kahvila!

Sunnuntaina, lokak. 23 p., klo 7:45 am. Luterilainen tunti WCMX, 1000 am. Klo 8:15 aam. Suomen kielinen jumalanpalvelus. Klo 9:15 aam. Sunnuntai koulu ja aikuisten Raamattu luokka. Klo 9:30 aam. Korkeakoululaisten Raamattu luokka. Klo 10:30 Englanninkielinen jumalanpalvelus. Klo 4:00 ip. Uskonpuhdistusjuhla Mt. Calvary, Acton, MA. kirkossa.

Maanantaina, lokak. 24 p., Kiltan kokous.

Perjantaina, lokak. 28 p., klo 7:30 ill. Rukous ja ylistystilaisuus.

Huom! Sunnuntaina, lokak. 30 p., klo 6:00 ill. Seurakunnan äänestyskokous.

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.



Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

HUHTALA OIL CO.

MAIN STREET, EAST TEMPLETON

Low competitive prices

FULL SERVICE
632 1221

24-HOUR
BURNER SERVICE
Dependability for over
10 YEARS

Our 3rd Generation
LOCALLY OWNED

Automatic Delivery is the same price as cash
Minimum 150 Gallons

11 Licensed Technicians
New Customers Welcomed

Our service area is from North Rutland to Orange

FUEL OIL

CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit

MINIMUM 150 GALLONS

CASH ON DELIVERY
632-1226



Uutispaloja

Marraskuiset presidentinvaalit ovat saaneet suuret ihmismassat liikkeelle, ainakin Massan keskiosan kaupungeissa.

Viime viikon tiistai oli viimeinen päivä, jolloin äänestyskierroksella kansalaisilla oli mahdollisuus rekisteröityä vaaleja varten.

Ja rekisteröinti oli vilkasta kaikissa Fitchburgin alueen kaupungeissa aina sulkemis-

aikaan asti, klo 10 illalla.

Worcesterissa rekisteröintitilastoihin lisättiin 2,712 uutta nimeä päivän aikana - yli 500 enemmän kuin aikaisempi yhden päivän ennätys.

Fitchburgissa 746 ihmistä kävi rekisteröimässä päivän kuluessa.

"Ennennäkemätöntä," sanoi Fitchburgin kaupungin kirjuri Lorrain T. Rousseau. "Jono on jatkunut aina porras-

tasanteelle asti. Puoli viidestä alkaen jono on ollut katkoton", hän jatkoi.

Gardnerissa yli 500 ihmistä rekisteröi päivän aikana. Tilanne olisama Ashburnhamissa, Westminsterissä ja Hubbardstonissa.

Arvailtavaksi jää, johtuiko suuri innostus oman kuvernöörin kannatuksesta vai vastustuksesta.

★

Springfieldin pormestari Richard E. Neal, demokraattinen kandidaatti, joka on pyrkimässä virastaan luopuvan osavaltion edustajainhuoneen

jäsenen Edward P. Bolandin tilalle, ei suostu väittelemään vastustajansa kanssa.

Nealin mukaan vastustajaa, fitchburgilaista Louis R. Godenaa, ei voida pitää varteenotettavana kandidaattina tämän kampanjan lyhyiden ja kommunistipuolueen jäsenyyden johdosta.

Neal sanoo uskovansa Godenan olevan kiinnostuneen näkemystensä julkistamisesta kuin varsinaisesta väittelystä.

Godena, fitchburgilainen kirjvies mies, joka ei ole koskaan koettanut salailla kommunistipuolueen jäsenyyttään, sa-

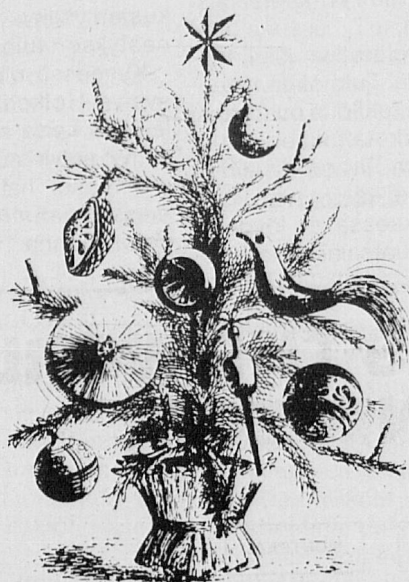
noi yllättyneensä Nealin päätöksestä olla väittelemättä.

Aikaisempien suunnitelmien mukaan Nealin ja Godenan oli tarkoitus väitellä kolmesti. Neal otti viikko sitten yhteyttä sponsoreihin ilmoittaen, että ei suostu väittelemään Godenan kanssa, mutta on halukas osallistumaan yksin.

FOR RENT

Small country cottage, with old-fashioned sauna, for rent. Adults only. Pets OK. \$600 a month, no utilities. (508) 342-5902 after 3 pm.

JOIN THE CLUB AND SPRUCE UP FOR CHRISTMAS



We've got the best way for you to spruce up this Christmas—the Workers' Christmas Club. It pays 6% interest and you need only deposit a minimum of \$5 each week. Open one now, and when you get your check next October you'll have plenty of money, and time, to do your holiday shopping.

And when you open your Workers' Christmas Club, we'll give you a live Blue Spruce sapling to take home as our gift. It comes with planting and care instructions, and will provide a lifetime of enjoyment.

Why not open your Workers' Christmas Club and pick up your spruce tree today? Then you can watch 'em both grow!

In Touch with You

WCU
WORKERS' CREDIT UNION

815 Main St., Fitchburg 345-1021 • 40 Fairmount St., Fitchburg 343-5810
313 Pleasant St., Gardner 632-9200 • 12 N. Main St., Orange 544-2188

Tanssit

Saiman Puistossa

Lauantaina, lokak. 22. p:nä
klo 8 - 12 yöllä

Dori Wells Duo

Kaikki tervetulleita!

Finnish American Club of Saima

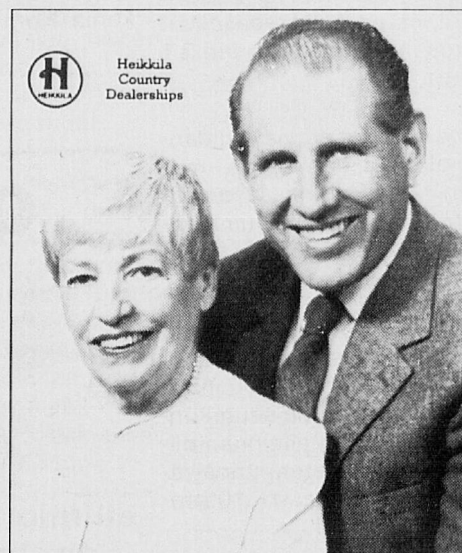
Kalevan syysmyyjäiset

Lauantaina, lokak. 29. p:nä
klo 10:00 aamulla - 1:00 iltapäivällä

Lihassoppaa : Pannukakkua
Kahvileipää : Kotitekoisia piirakoita
Valkoinen elefantti

Kaikki tervetulleita!

Visit a Heikkila Country Dealership for New England's Lowest Prices!



Alice and Eugene Heikkila

You Pay Less Because Our Country Costs are Less:

OVER 600 NEW AND USED CARS AND TRUCKS AVAILABLE

Sales • Leasing • Rentals • Financing • Top Trade Allowances • Factory-Trained Service



LUNENBURG FORD

39 Mass. Ave.—Rte. 2A—Lunenburg
345-1011



LUNENBURG ISUZU

39 Mass. Ave.—Rte. 2A—Lunenburg
345-1011



YUGO

LUNENBURG YUGO

AND FORD USED CAR ANNEX
525 John Fitch Hwy., Fitchburg • 345-2508

YUGO

SUBARU

NORTH-END SUBARU/MAZDA

Rte. 13, Lunenburg
582-4911

MAZDA

NORTH-END USED CAR CENTER

Jct. of Rte. 13 and Rte. 2A, Lunenburg
345-1363



Suomen uutisia

Ajankohtainen katsaus

Seppo Aaltonen

Tämän kertaisessa ajankoh-
taisessa katsauksessa ker-
romme, että kirkossa käynti
Suomessa kasvoi maaseudul-
la, mutta laski kaupungeissa
viime vuonna. Kerron myös vii-
me vuoden tilastoista siinä
mielessä, että seurakuntien
verotulot olivat 2.5 miljardia
markkaa.

Luterilaisissa päivä-juma-
lanpalveluksissa kävijöiden
prosentuaalinen määrä osoiti-
ti maaseurakunnissa selvää
laskua, päinvastoin kuin kau-
pungeissa, viime vuoden tilas-
tojen mukaan.

Aikuisten Raamattu- ja ruko-
uspiireihin osallistuneiden
määrissä oli sen sijaan kau-
pungeissa huomattavissa lii-
systä.

Maaseurakuntien päivä-juma-
lanpalveluksissa kävi vii-
kottain 3.5 prosenttia väes-
töstä. Edelliseen vuoteen
verrattuna, kasvua oli 0,1 pro-
senttia. Kaupunkiseurakun-
nissa vastaavat lukemat olivat
2 prosenttia viime vuoden 2,1
verrattuna.

Jos erilaiset erityis jumalan-
palvelukset lasketaan mu-
kaan, kävi kirkon jäsenistä
viikottain jossakin jumalan-
palveluksessa 3,6 prosenttia
suomalaisista.

Selvää nousua tapahtui
päiväkerholaisten määrässä.
Kaikista Suomen 4-6-vuotiais-
ta oli 55 prosenttia seurakun-
tien päiväkerhotoiminnan pii-
rissä. Koululaisten iltapäivä-
kerhotoiminta kasvoi 10 pro-
senttia.

Vähenemistä tapahtui sen
sijaan pyhäkoululaisten ja
varhaisnuorten kerhoihin o-
sallistuneiden määrissä.

Kaiken kaikkiaan oli kirkon
lapsia nuorisotyön piirissä lä-
hes 350,000 osallistujaa vii-
kottain. Kaikista 15-vuotiaista
kävi viime vuonna rippikoulun
lähes 95 prosenttia, eli enem-
män kuin kirkkoon kuuluu
Suomessa.

Suomen luterilaisen kirkon
seurakuntien verotulot olivat
viime vuonna yhteensä 2,5
miljardia markkaa. Kasvua oli
11 prosenttia, mikä on nor-
maali kasvuvauhti, kommentoi
kirkkoneuvos Pertti Mäkeläinen.
Verotuloista oli yhteisöveroja 9 prosenttia, eli
lähes 230,000,000 markkaa.
Veroäyrin keskihinta on nous-
sut 2,27 pennistä 2,28 pen-
niin.

Nämä tiedot ilmenivät lute-
rilaiskirkon kirkkohallituksen
laatimasta taloustilastosta,
johon on koottu tiedot kirkon
598 seurakunnan taloudelli-
sesta tilanteesta.

Verotulot eivät kuitenkaan
riitä seurakuntien varsinais-
ten menojen kattamiseen,
huomauttaa kirkkoneuvos Mä-
keläinen. Seurakaunnat jou-
tuivat turvautumaan muihin tu-
lolähteisiin.

Niitä ovat muun muassa
lainanotto, seurakuntien saa-
mat erilaiset maksut ja kor-
vaukset, vuokrat, metsätulot
sekä käyttöomaisuuden myyn-
nistä saadut tulot. Suunta-
uksena on, että verotulot kat-
tavat seurakuntien kaikista
menoista noin 75 prosenttia.

Mäkeläinen kiinnittää huo-
miota siihen, että henkilöstön
menot ovat runsaat puolet
seurakuntien varsinaisista
menoista.

Kaksi edustajaa Luterilais-
kirkon jokaisesta seurakun-
nasta on kutsuttu Turussa 14-
16 lokakuuta pidetyille kirkon
diakonipäiville. Niiden aihee-
na on seurakuntalaisen dia-
konian. Korostus diakonia-tee-

mana on joka miehen lähim-
mäisvastuussa ja sen toteut-
tamistavoissa.

Arviolta 1,200 -päisen dia-
konikansan pohdittavana on
mm. "Miksi kukaan ei osannut
auttaa ajoissa?"

Siellä keskustellaan myös
nuorten paineesta työssä ja
työttömänä ollessa, vapaaeh-
toisen rohkaisemisesta lähim-
mäispalveluun ja seurakunti-
en sopivista pakolaistyön
muodoista.

Valtakunnalliset kirkon dia-
konipäivät pidetään neljän
vuoden välein. Ja tässä tämän
kertaiset ajankohtais-osuu-
temme.

Toivo Lämsä, Holdenista
Massachusettsista äänitti ja
kopio tämän Suomen radion
ohjelman. Ohjelma lähetetään
*Pohjois-Amerikkaan lau-
ntaisin 8:50 E.S.T. eli 12:50*
maailman aikaa. Hartaushetki
seuraa välittömästi.

Suomen uutisia

Tutkittua tietoa:

Suomalaiset eivät ole ruotsalaisia

Se on nyt todistettu.

**Suomalaiset käyttäyty-
vät tutkimuksen mukaan
hyökkäävämmän kuin ruot-
salaiset, vaikkakin suoma-
laiset pystyvät myös ystä-
vystymään ja välittämään
muista ihmisistä enem-
män kuin ruotsalaiset.**

Suomalainen päästää tun-
teensa kuohumaan helpom-
min ja suuttuu äkkipikaisem-
min. Ruotsalainen hillitsee vi-
hansa unohtamatta kuiten-
kaan kostaa kokemaansa louk-
kausta jälkikäteen.

Ruotsalaisen Forskning
och Framsteg -lehden nume-
rossa esitellään tutkimusta
suomalaisten ja ruotsalaisten
eroista.

Haastattelututkimus on teh-
ty Turun ja Tukholman seu-
duilla. Sen tekijöitä ovat kaksi
Kansaneläkelaitoksen tutki-
jaa Turusta ja ruotsalainen
kansantieteilijä.

Tutkimuksessa ei löydetty
tyypillistä ruotsalaista tai suo-

malaista, mutta naapurimai-
den kansalaisten välillä on
eroavaisuuksia.

**Ystäviä
kaivataan**

Useimmat ruotsalaiset ha-
luvat onnistua liike-elämäs-
sä ja virkauralla sekä saavut-
taa taloudellista menestystä.
Suomalaiset sen sijaan pitä-
vät arvossa sitä, että he saavat
päättää omasta elämästään.

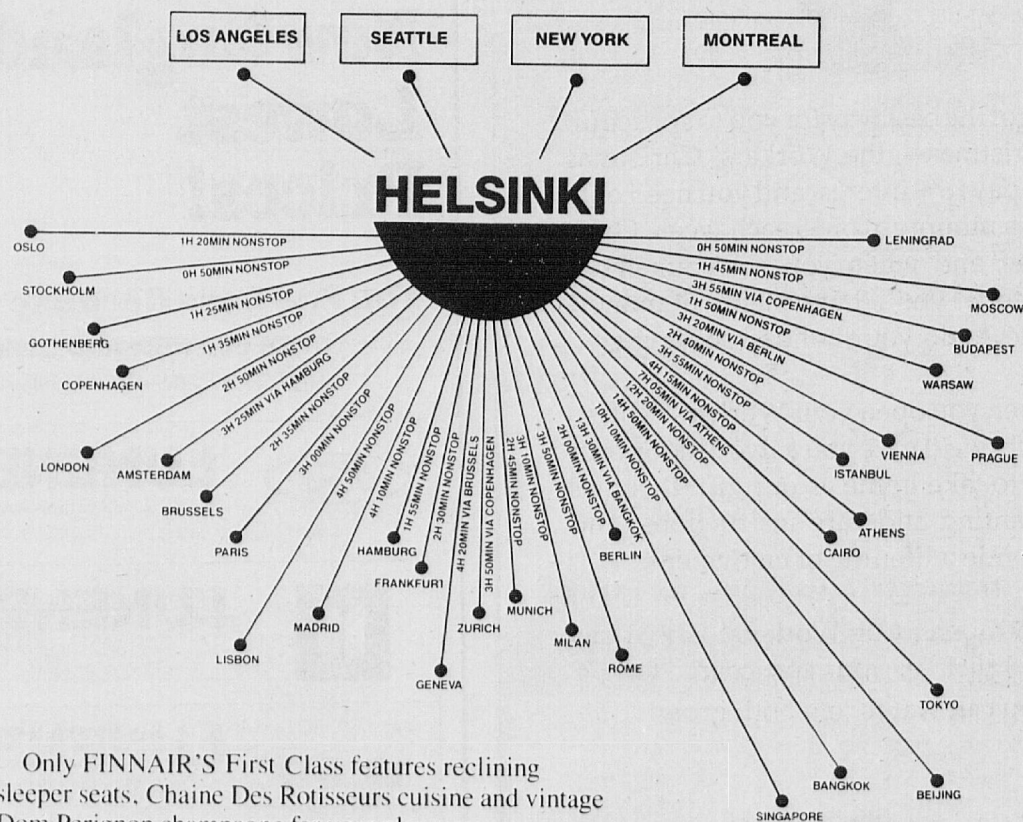
Hallitukselle luottamuslause

Pääministeri Harri Holkerin
johtama hallitus sai eduskun-
nassa luottamuslauseen Kes-
kustan välikysymyksestä. Ää-
nestyksen tulos oli 123-64.

Kyseessä oli neljäs väliky-
symys Holkerin hallitukselle
ja joka kerta hallitus on sel-
vinnyt selvin numeroin.

Viimeksi hallitus on Suo-
messa kaatunut välikysymyk-
seen vuonna 1958.

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD AND ALL FINLAND, TOO.



Only FINNAIR'S First Class features reclining
sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage
Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of
unique chaise-chairs with footrests and extra leg room... plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR
flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-223-5700; In New York City 212-
889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide,
Toll Free 800-221-4300.



Suomen uutisia

Sinibarettiliiton puheenjohtaja:

Naisetkin sopivat rauhanturvaajiksi

Suomen lainsäädäntö ei aseta enää esteitä sille, etteikö naiset voisi päästä palvelemaan YK:n rauhanturvajoukkoihin. Joissain tehtävissä, kuten lääkintähuollossa on puutetta miehistä, jotka ovat saaneet sopivan koulutuksen, sanoo Suomen sinibarettiliiton puheenjohtaja, eversti evp Pentti Laamanen.

YK:n rauhanturvatehtävissä palveleita edustavassa Suomen sinibarettiliitossa on jäseniä 2,500. Vuoden loppuun mennessä rauhanturvatehtävissä palveleita on kaikkiaan 24,000.

Seikkailunhalu tärkein motiivi

On väitetty, että tärkein syy lähteä on mahdollisuus tuoda verovapaa auto. Kutsutaanhan kuulemma Libanonissa aluetta, jossa verovapaita autoja säilytetään, motivaatiokentäksi.

-Tutkimuksissa on todettu, että tärkein syy lähteä on seikkailunhalu ja nuorten miesten halu nähdä maailmaa. Taloudelliset seikat ovat vasta kolmannella sijalla, kertoo puheenjohtaja.

Ensimmäinen sopimuskautsi on yleensä kuusi kuukautta. Verovapaaseen autoon tarvitaan vuoden oleskelu ulkomailla, joten sekin jo asettaa rajoituksia.

Sinibarettiliitto, joka sanoo toimivansa osittain etujärjestönä, haluaisi muutoksia verotuskäytäntöön.

-Nyt Suomessa YK-miehiä kohdellaan verotuksessa samalla tavoin kuin muita kansalaisia. Me haluaisimme, että meidät rinnastettaisiin muihin ulkomaanprojekteissa työskenteleviin myöskin verotuksen osalta, korostaa puheenjohtaja.

Suomessa on suhteellisen vaivatonta lähteä kunnan ja valtion töistä rauhanturvatehtäviin, koska työpaikka on takaisin tullessa tiedossa. Muissa Pohjoismaissa lainsäädäntö velvoittaa myös yksityiset työnantajat antamaan saman työtehtävän kuin lähtiessä.

Puheenjohtaja katsoo, että suomalaisten YK-miesten taloudelliset ja muut edut ovat pienemmät kuin muissa Pohjoismaissa. Toisaalta työnantajan kannalta se ei ole tähän asti ollut ongelma, sillä lähtiöitä on ollut riittävästi.

Rauhanpalkinnosta ollaan ylpeitä

Nobein rauhanpalkinnon myöntäminen YK:n rauhanturvajoukoille on luonnollisesti herättänyt järjestössä suurta tyytyväisyyttä. Presidentin kuriiri olikin lähtenyt tuomaan onnittelukirjeitä heti liiton puheenjohtajalle, kun tieto palkinnosta julkistettiin.

-Eräs tärkein syy menestymiseemme on ollut se, että olemme voineet aina valita lähtijät suuremmasta joukosta. Näin meillä sinibaretin kantajat ovat olleet hyvin motivoituneita ja se näkyy myös-

kin työssämme, korostaa Laamanen.

Monet suomalaiset jotka ovat palvelleet YK-joukoissa, ovat odottaneet mielenkiinnolla, miten heitä henkilökohtaisesti onnitteltaan palkinnosta. Tähän asti asia on vasta saatu lukea lehdistä.

Sinibarettiliiton syyskokouksessa Seinäjoella viime viikonvaihteessa selvisi, että puolustusministeriössä ei ole suunnitteilla mitään suurta onnittelukirjeitten lähetyttä. YK-päivänä 24. lokakuuta saattaa ylennyksiä tulla hiukan runsaammin, samoin seuraavana itsenäisyyspäivänä.

Syyskokouksessa kävi myöskin ilmi, että puolustusministeriön valmiudet lähettää Namibiaan suomalaisia YK-turvajoukkoja ovat hyvin pitkällä. Suomihan on sitoutunut jo aikaisemmin tähän tehtävään.

Pentti Kangasluoma (IS)

Pörssilaki eduskuntaan

Hallitus antaa eduskunnalle esityksensä pörssilain perusteella Suomessa viranomaiset saavat ensi kertaa mahdollisuuden puuttua arvopaperimarkkinain epäkohtiin. Aikaisemmin vastaavaa lakia ei ole ollut.

Hallituksen tavoitteena on saada uusi laki voimaan ensi vuoden maaliskuuhuhtikuussa, mutta se voi tapahtua jo aikaisemminkin, jos lakiesitys läpäisee eduskunnan nopeasti.

Lakiesitys sisältää arvopaperikaupan pelisäännöt ja sen tarkoituksena on suojata sijoittajaa väärinkäytöksiltä, parantaa markkinatietoa ja lisätä pörssitoiminnan avoimuutta.

Suomen uutisia

Pikku-uutisia

Hallitukselle selvitys salaisuussäännöksistä

Oikeuskansleri Jorma S. Aalto on jättänyt hallitukselle sen pyytämän selvityksen salaisuussäännöksistä.

Oikeuskansleri ei näe tarvetta hallituksen käsittelemisen asioiden salassapitosäännösten muuttamiseen.

Sen sijaan oikeuskansleri on havainnut säännösten soveltamisessa vaihtelevaa käytäntöä ja hän ehdottaa soveltamisohejien tarkistamista.

Pääministeri Holkeri pyysi oikeusministeriltä selvitystä salaisten asioiden käsittelyä hallituksen istunnoissa kesäisen Outokumpu-jupakan yhteydessä.

Koivistolta uusi kirja

Presidentti Mauno Koivistoilta ilmestyy lähipäivinä uusi kirja, joka käsittelee hänen toista pääministerikauttaan, joka päättyi vuonna 1981 presidentti Kekkonen eroon.

Kirjassa Koivisto kuvaa käymäänsä keskustelyjä presidentti Kekkonen kanssa kesällä 1981 ja kertoo sano-neensa tuolloin Kekkoselle, että "en halua ryhtyä Sinun vastaehdokkaaksesi, mutta voin joutua sellaiseksi, tarkoitukseni ei ole sanoa, etten olekaan käytettävissä."

Kirjan nimi on Poliittikka ja politikointia 1979-81.

Puolustusvoimille uusi laboratorio

Puolustusvoimat on saanut itselleen ajanmukaisen kemian laboratorion Ylöjärvelle.

Laboratoriossa tutkitaan, kokeillaan, testataan sekä kehittää mm. ruuteja ja räjähdysaineita, aseita, ampumatarvikkeita, maaleja, muoveja tai suojaantumista kemiallisia taisteluvälineitä vastaan.

Laboratorio maksoi puolustusvoimille 30 miljoonaa markkaa. Se on Suomen oloissa keskiuuri tutkimusyksikkö, jonka laitteet ovat nykyajan huipputasoa.

Enemmistö kannattaa täysraittiutta liikenteessä

Enemmistö suomalaisista eli yli 60 prosenttia kannattaa täysraittiutta liikenteessä.

Eniten täysraittiutta kannattavat naiset, joista kolme neljästä on sen kannalla. Nykyistä promillelainsäädäntöä pitää sopivana 36 prosenttia suomalaisista.

Suomen Gallupin tekemässä mielipidetutkimuksessa kysyttiin myös tulisiko promillerajaa alentaa nykyisestä 0,5:stä, niin että rangaistava raja olisi 0,2 promillea.

Suur-Helsingissä tämä sai kannatuksen 54 prosentilta ja maaseudulla 66 prosentilta.

Katalysaattori-autoille verohelpotus

Hallitus esittää eduskunnalle, että ennen vuotta 1991 hankittaville autoille, jotka täyttävät vuoden 1992 alussa voimaan tulevat pakokaasunormit, myönnettäisiin 3,500 markan verohelpotus.

Kokonaisuudessaan verohelpotus laskisi katalysaattorilla varustettujen autojen hintaa noin 5,500 mk.

Esityksellään hallitus haluaa katalysaattorilla varustettujen autojen hankintaa pakokaasupäästöjen vähentämiseksi jo ennen kuin katalysaattorit tulevat pakollisiksi vuonna 1992.

SYP:lle uusi pääomistaja

Yksityinen suursijoittaja on noussut Suomen Yhdyspankin pääomistajaksi lähes kymmenen prosentin omistussuudella. Helsinkiläinen liikemies Peter Fryckman on ostanut SYP:n äänivaltaisia A-osakkeita kolmen omistamansa yhtiön laskuun.

Noin kymmenen prosentin omistussuus merkitsee 20 miljoonaa osaketta ja maksaa noin miljardi markkaa. SYP ei vielä ole suostunut vahvistamaan omistusta, koska osakkeita ei ole vielä rekisteröity.

Tähän asti SYP:n suurimpina omistajina ovat olleet ruotsalainen SE-Banken, henkivakuutusyhtiö Suomi ja Eläke-Varma

* Celebrating our 25th Anniversary *



FINNEXPRESS

FINNTASTIC GROUP FLIGHTS

FINNAIR SCHEDULED SERVICE

WEEKLY DEPARTURES—WEEKLY RETURNS

MINIMUM STAY 1 WEEK — MAXIMUM STAY 1 YEAR

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

NEW YORK \$525 • SEATTLE \$625

LOS ANGELES \$725 • MONTREAL \$645*

* RULES AVAILABLE UPON REQUEST

CHILDREN 50% — INFANTS 10%

MONEY-SAVING TAX-FREE CONNECTIONS FROM ALL OTHER AIRPORTS IN NORTH AMERICA

SEATS ARE LIMITED — RESERVE YOURS EARLY

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL  SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989

800 223-0567

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomaille 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420
Puh. (617) 343-3822

Maailman tapahtumia



MAAILMAN ERI KULMILTA

Mandela ei vapauteta

Etelä-Afrikka kiistää vapauttavansa lähiaikoina kansalaisoikeustaistelija **Nelson Mandelan** vankilasta. Asiasta kertoi Etelä-Afrikan ulkoministeriön edustaja äskettäin.

Tiedon Nelson Mandelan vapauttamisesta "pikaisesti ja ilman ehtoja" antoi uutistomisto AFP:lle Zairen presidentti Mobutu Sese Seko.

Etelä-Afrikan presidentti Pieter Botha tosin keskusteli äskettäin Zairen vierailunsa aikana Sese Sekon kanssa Mandelan vapauttamisesta ja niinsanottujen Sharpervillen kuutosten armahtamisesta, ilmoitti puolestaan Etelä-Afrikan hallitus vierailua seuranneessa tiedotteessaan.

Apartheidin ja rotusorron vastaisen taistelun symbolina pidetty 70-vuotias Nelson Mandela on istunut eteläafrikkalaisissa vankiloissa vuodesta 1964 lähtien.

Outoja itsemurhia E-Korean armeijassa

Etelä-Koreassa on 2,380 asevelvollista tehnyt itsemurhan asepalveluksensa aikana vuoden 1980 jälkeen, kirjoitti päivälehti Dong A Ilbo äskettäin lainaten maan puolustusministeriön lähteitä. Lehden mukaan lisäksi 290 nuorta miestä on kuollut asepalveluksessa "väkivaltaisissa olosuhteissa".

Lehti ei esittänyt mitään syitä itsemurhan määrälle. Epävirallisesti on kuitenkin annettu ymmärtää, että opposition riveihin kuuluvia opiskelijoita ja toisinajattelijointa on aiemmin saanut surmansa armeijan riveissä. Kuolinsyyksi on usein merkitty itsemurha.

Honduras haluaa YK:n rajoilleen

Honduras pyytää YK:ltä rauhanturvajoukkoja maan Salvadorin ja Nicaraguan vastaisille raja-alueille. Hondurasin ulkoministeri esitti YK:n yleiskokouksessa toivomuksen rauhanturvajoukon perustamisesta.

Ulkoministeri Carlos Lopez Contreras sanoi yleiskokouksessa pitämässään puheessa, että rauhanturvaajia tarvittaisiin estämään Nicaraguan hallitusta vastustavien contrien ja Salvadorin hallitusta vastaan taistelevien sissien tekemät rajaloukkaukset.

Hongkong kärsii stressistä

HONGKONG - Nopeatahtisesta elämäntyylis-
tään tunnettu Hongkong on psykiatrien mielestä yksi maailman stressaantuneimmista kaupungeista.

Tunnettu hongkongilainen psykiatri tohtori William Green sanoo, että vain sodasta kärsivissä kaupungeissa, kuten Beirutissa stressitaso on yhtä korkealla.

- Hongkong on stressikaupunki, tohtori Green sanoo.

- Se johtuu suurelta osin ahneudesta.

- Terävät nuoret johtajat tulevat tänne merten takaa odottaen menestystä, mutta he joutuvat havaitsemaan paikan olevan täynnä kovia kilpailijoita.

Tohtori Greenillä on yksityinen vastaanotto Hongkongin Mathildan sairaalassa. Hänen asiakkaansa ovat enimmäkseen täydellisyyteen pyrkiviä ihmisiä, jotka lopulta hautautuvat työmääräänsä ja perheongelmiinsa.

Työhön liittyvät ongelmat ovat vain yksi syy stressiin. Hongkongin yli tuhannen neliökilometrin alueella asuu

5,65 miljoonaa ihmistä, mikä tekee siitä yhden maailman tiheimmin asutuista paikoista.

Varsinkin ydinkeskusta pursuaa ihmisiä. Miltei 21,000 ihmistä on pakkautunut jokaiselle keskustan neliökilometrille.

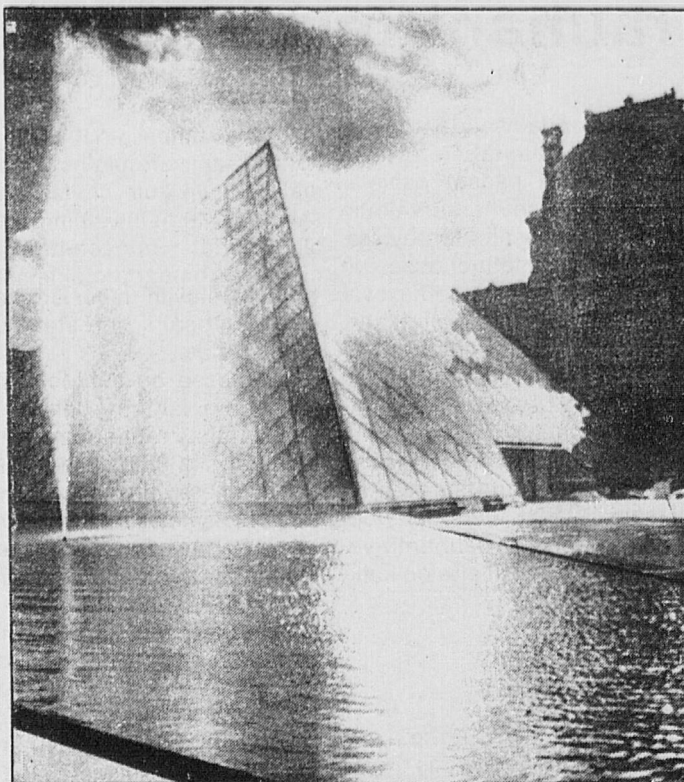
Kadut ovat täynnä ihmisiä ja liikenne on raskasta ja hidasta. Kaupungin meteliä tehostaa rakennustyömaiden melke.

- Kun ihminen poistuu asunnostaan, tuntuu siltä kuin astuisi keskelle ydinvoiman vastaista mielenosoitusta, tohtori Irene Allinson sanoo.

- Täällä on aivan liikaa ihmisiä ja liian vähän palveluja. Kaikki peruspalvelut elokuvateattereista katuihin ovat liian kovassa rasituksessa.

Tohtori Allinson korostaa, etteivät ongelmat ole poikkeuksellisia Hongkongissa. Ne vain näkyvät selvemmin, koska "siirtomaassa ei ole sellaista henkisen terveydenhuollon järjestelmää kuin Lontoossa tai New Yorkissa."

Hongkongissa on vain 60 täysin pätevyitynyttä psykiatriä eli yksi 94,000 asukasta kohden. Yhdysvalloissa suhde on 1: 7,500.



LOUVREN KOLMIO - Arkkitehti I.M. Pein suunnittelema Louvren pyramidi odottamassa viime viikon perjantaihin ajoitettua Ranskan presidentti Francois Mitterrandin virallista vihkimistä.



NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350 (in New York City, call 718-657-7700; in Los Angeles 213-655-8600).

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS[®]

THE AIRLINE OF SCANDINAVIA